

Statistiköversikt *Kvinna inför arbete*

Svenska ESF-rådet, Stockholm

Diarienummer: 2020/00753

Juni, 2021

Sammanfattning

Hela Människan Huddinge-Botkyrka-Salem (HBS) är en social idéburen ideell organisation, som funnits i över 40 år. Vår organisation fick medel från ESF-rådet i Stockholm för förstudien *Kvinna inför arbete* och studien har genomförts under perioden januari-juni år 2021. Europeiska socialfonden (ESF) är EU:s viktigaste verktyg för att skapa fler och bättre jobb och Svenska ESF-rådet förvaltar fonden i Sverige. Studien *Kvinna inför arbete* speglar trösklar in till arbetsmarknaden för grupper av utrikes födda kvinnor och vilka insatser som kan finansieras via ESF+ år 2021–2027 för att minska trösklarna. *Kvinna inför arbete* belyser två teman inom ESF+: *Ekonomisk utsatthet* och *Etablering på arbetsmarknaden* i relation till de jämställdhetspolitiska målen i Sverige. Förstudien har dokumenterats i en huvudrapport och ett antal delrapporter varav den här *Statistiköversikten* är en. Översikten visar på behovet av riktade insatser inom ESF+ för utrikes födda ensamstående kvinnor med barn och kortutbildade kvinnor födda i Afrika och födda i Asien. Den visar på behovet av riktade insatser i kommuner med en hög andel utrikes födda kvinnor där många kvinnor – oavsett utbildningsnivå – är arbetslösa. Den visar att kvinnor i lägre grad än män får tillgång till arbetsmarknadsutbildningar som kan stärka humankapitalet. Totalt fanns det i Sverige år 2020 cirka 118 000 kortutbildade utrikes födda kvinnor varav hälften var födda i länder i Asien. Det kan jämföras med över 200 000 kortutbildade inrikes födda män. Kvinnor har i de flesta grupperna högre utbildning än män utom i gruppen födda i Afrika. Andelen kvinnor födda i Asien med eftergymnasial utbildning i åldern 25–44 år är högre än i motsvarande grupp inrikes födda män. Statistiken visar på den ojämställda fördelningen av hem- och omsorgsarbete mellan kvinnor (som grupp) och män (som grupp). Det är en tröskel in till arbetsmarknaden för kvinnor oavsett födelseland. I statistiken syns även att ohälsan är en tröskel in till arbetsmarknaden för kvinnor oavsett födelseland och kvinnor (som grupp) har högre ohälsotal än män (som grupp). Kortutbildade kvinnor är i högre grad än andra grupper oroliga för att förlora sitt arbete och kvinnor (som grupp) rapporterar i högre grad än män (som grupp) att de varit utsatta för kränkande behandling. Utrikes födda kvinnor beskriver i högre grad än andra grupper svår värk i rörelseorganen, vilket är en tröskel till arbetsmarknaden. ***Sammanfattningsvis visar statistiken på följande trösklar för utrikes födda kvinnor i olika grupper: Den segregerade svenska arbetsmarknaden; kränkningar/diskriminering; relativ fattigdom; ohälsa; obetalt arbete i hemmet; och ojämställd fördelning av ansvaret för barn och anhöriga. Utbildningsnivån är en tröskel för kortutbildade kvinnor, men även kvinnor med gymnasieutbildning och högre utbildning möter höga trösklar.***

Innehåll

INLEDNING OCH LÄSANVISNINGAR	6
1. EKONOMISK JÄMSTÄLLDHET	13
1.1 Inkomster	14
Tabell 1a Förvärsinkomst (födelseregion). Riket år 2019. Källa: SCB	14
Tabell 1b Förvärsinkomst (födelseländer). Riket år 2019. Källa: SCB	15
Tabell 1c Förvärsinkomst i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB	15
Tabell 1d Förvärsinkomst (födelseregioner) i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB	15
Tabell 1e Disponibel medianinkomst (sysselsättning) i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB	16
Tabell 1f Disponibel medianinkomst ensamstående. Riket år 2018. Källa: SCB	16
Tabell 1g Vuxna 20 år+ med låg ekonomisk standard (födelseregion). Riket år 2019. Källa: SCB	16
Tabell 1h Vuxna med låg ekonomisk standard (sysselsättning). Riket år 2019. Källa: SCB	17
Tabell 1i Personer med låg ekonomisk standard i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB	17
Tabell 1j Barn i familjer med 0–60 % av medianinkomsten. Riket år 2019. Källa: SCB	17
Tabell 1k Barn i ekonomiskt utsatta hushåll i utvalda kommuner år 2019 Källa: Kolada	17
1.2 Ekonomiskt bistånd och andra ersättningar	18
Tabell 1l Andel kvinnor/män försörjda med sociala ersättningar/bidrag. Riket år 2020. Källa: SCB .	18
Tabell 1m Biståndsmottagare i utvalda kommuner år 2019. Källa: Socialstyrelsen	18
Tabell 1n Biståndshushåll (ensamstående) i utvalda kommuner år 2019. Källa: Socialstyrelsen	18
Tabell 1o Biståndshushåll (ensamstående). Riket år 2019. Källa: Socialstyrelsen	19
1.3 Sysselsättning	19
Tabell 1p Arbetslösa och sysselsatta. Riket år 2020. Källa: SCB AKU	19
Tabell 1q Arbetslösa och sysselsatta efter utbildningsnivå. Riket år 2020. Källa: SCB AKU	19
Tabell 1r Förvärsarbetande utrikes födda i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB RAMS	20
Tabell 1s Förvärsarbetande (födelseregion) i utvalda kommuner år 2019. Källa SCB RAMS	20
1.4 Deltagande i arbetsmarknadsinsatser	21
Tabell 1t Deltagare etableringsprogrammet i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF	21
Tabell 1u Deltagare arbetsmarknadsutbildning i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF	22
Tabell 1v Deltagare arbetsmarknadsutbildning (födelseregion) april 2021. Källa: AF	22
Tabell 1x Deltagare förberedande utbildning i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF	22
Tabell 1y Deltagare arbetspraktik (födelseregion) april 2021. Källa: AF	23
Tabell 1z Deltagare praktik i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF	23

Tabell å Deltagare i projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning april 2021. Källa: AF	23
Tabell ä Extratjänster och introduktionsjobb i Stockholms län april 2021. Källa: AF	23
Tabell ö Deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser år 2020. Källa: Kolada	24
2. JÄMSTÄLLD UTBILDNING	24
Tabell 2a Eftergymnasial utbildning (andel). Riket år 2019. Källa: SCB	25
Tabell 2b Gymnasial utbildning (andel). Riket år 2019. Källa: SCB	26
Tabell 2c Förgymnasial utbildning (andel). Riket år 2019. Källa: SCB	26
Tabell 2d Antal med förgymnasial utbildning. Riket år 2019. Källa: SCB	27
Tabell 2e Utbildningsnivåer i utvalda kommuner år 2020. Källa: Kolada	27
Tabell 2f Inskrivna etableringsuppdraget (utbildningsnivå) i utvalda kommuner år 2019. Källa Kolada	28
Tabell 2g Elever SFI i utvalda kommuner år 2019. Källa: Kolada	28
Tabell 2h Elever Komvux i utvalda kommuner år 2019. Källa: Skolverket	28
Tabell 2i Elever folkhögskolor. Riket år 2020. Källa: Folkbildningsrådet	29
Tabell 2j Elever studieförbund. Riket år 2020. Källa: Folkbildningsrådet	29
3. JÄMN FÖRDELNING AV DET OBETALDA HEM- OCH OMSORGSARBETET	29
Tabell 3a Antal ensamstående föräldrar. Riket år 2020. Källa: SCB	30
Tabell 3b Antal ensamstående föräldrar i utvalda kommuner år 2020. Källa: SCB	30
Tabell 3c Föräldrapenning (könsfördelning). Riket år 2020. Källa SCB & Försäkringskassan	30
Tabell 3d Föräldrapenning (könsfördelning) i utvalda kommuner år 2020. Källa: Kolada	30
Tabell 3e Tidsanvändning betalt/obetalt arbete (vardagsdygn). Riket år 2010/11 Källa: SCB	30
Tabell 3f Obetalt arbete per vecka. Riket år 2010/2011. Källa: SCB	31
Tabell 3g Tid för omsorg om egna barn per vecka. Riket år 2010/11. Källa: SCB	31
Tabell 3h Närståendepenning (könsfördelning). Riket år 2019 Källa: SCB & Försäkringskassan	31
Tabell 3i Mottagare av vårdbidrag(könsfördelning). Riket år 2019 Källa: SCB & Försäkringskassan	32
Tabell 3j Sysselsatta deltid där orsaken är vård av barn. Riket år 2019. Källa: SCB	32
4. JÄMSTÄLLD HÄLSA	32
Tabell 4a Självskattad hälsa i riket år 2019. Källa: SCB	33
Tabell 4b Självrapporterad hälsa. Riket år 2020. Källa: FHM	33
Tabell 4c Ohälsotal i riket mars 2021. Källa: Försäkringskassan	34
Tabell 4d Ohälsotal i utvalda kommuner år 2020. Källa: Försäkringskassan	34
Tabell 4e Svår värk i rörelseorganen (självrapporterat). Riket 2020. Källa: FHM	34

Tabell 4f Gott psykiskt välbefinnande (självrporterat). Riket år 2020. Källa: FHM	34
Tabell 4g Psykisk påfrestning (självrporterat) i riket år 2020. Källa: FHM	34
Tabell 4h Orolig att förlora arbetet (självrporterat). Riket år 2020. Källa: FHM	35
Tabell 4i Orolig att förlora arbetet (utbildningsnivå). Riket år 2020. Källa: FHM.....	35
Tabell 4j Lågt socialt deltagande (självrporterat). Riket år 2020. Källa: FHM	35
Tabell 4k Fysisk aktivitet (självrporterad). Riket år 2020 Källa: FHM	35
Tabell 4l Kränkande behandling (självrporterat). Riket år 2020. Källa: FHM	35
5. STATISTIK FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING	36
5.1 Vad ser vi inte i statistiken?.....	36
5.2 Vad ser vi i statistiken?	37
5.3 Undvik generella beskrivningar som ”utrikes födda kvinnor” i ESF+	40
Bilaga 1 Statistikkällor och begrepp.....	41

INLEDNING OCH LÄSANVISNINGAR

HELA MÄNNISKAN HUDDINGE-BOTKYRKA-SALEM

Hela Människan Huddinge-Botkyrka-Salem (HBS)¹ är en social idéburen ideell organisation, som funnits i över 40 år. Grunden för vårt arbete är vår tro på alla människors lika värde och rätten till ett värdigt liv. Vårt särskilda fokus är att arbeta lokalt, i Huddinge-Botkyrka-Salem, och där stärkande för och tillsammans med människor som lever i en utsatt livssituation. Syftet med vårt arbete är att minska utanförskapet och ge människor möjlighet till varaktig förändring. Vårt arbete utgår från ett salutogent förhållningssätt där fokus ligger på det friska och fungerande. KASAM - känsla av sammanhang - genomsyrar vårt arbetssätt. Målet är att varje individ ska känna meningsfullhet, begriplighet och hanterbarhet i sitt liv. På detta följer att vi vill bedriva ett arbete som främjar personlig utveckling och relationsbyggande i individens vardagssammanhang. Vårt arbete ska synliggöra varje individs resurser och möjligheter att växa som människa och ta makten över sitt eget liv, att få hopp inför framtiden. Våra huvudmän är kyrkor i Huddinge, i Botkyrka och i Salem och vi är en del av Hela Människan nationellt². Vi erbjuder arbetsträning och arbetslivsinriktad rehabilitering – cirka 100 personer våren 2021 – där våra deltagare får möjlighet att arbetsträna i sociala företag: Två secondhand butiker, matsvinsbutik, café, lager, städ, transport och tryckeri. Vi främjar integration genom språk- och kulturgrupper, utflykter, sim- och cykelskolor. Vi stödjer personer i aktivt missbruk, personer med psykisk ohälsa och personer i hemlöshet genom sociala mötesplatser och öppna verksamheter. Vi erbjuder individuellt stöd till barn, ungdomar och vuxna samt stödgrupper för barn, ungdomar och vuxna. Vi har de senaste tre åren haft ett idéburet offentligt partnerskap – IOP Kvinna – tillsammans med Botkyrka kommun, Botkyrka folkhögskola, Arbetsförmedlingen och Bilda studieförbund. Vårt gemensamma mål är att öka förutsättningarna till arbete, studier och ökat livsutrymme för utrikes födda kvinnor som är arbetslösa. Syftet med IOP Kvinna är att genom tvärsektoriell samverkan mellan idéburen, kommunal och statlig sektor bidra till ökad inkludering, social hållbarhet och ekonomisk jämställdhet. Målgruppen för IOP Kvinna är arbetslösa kvinnor i åldern 25–64 år och vi prioriterar utrikes födda kvinnor. Under IOP paraplyet drivs projekt: En ettårig utbildning *Svenska i Butik* (SIB)³ i ett samarbete mellan Botkyrka folkhögskola och Hela Människan HBS, och *Tillväxt Kvinna*⁴, som finansieras via Tillväxtverket, där Samordningsförbundet HBS finns med.

¹ <http://helamanniskan.se/hbs>

² <http://helamanniskan.se>

³ <https://botkyrkafolkhogskola.org/svenska-i-butik/>

⁴ <https://samordningsforbundethbs.se/insatser/tillvaxt-kvinna/>

FÖRSTUDIEN KVINNA INFÖR ARBETE

Den Europeiska socialfonden (ESF) är EU:s viktigaste verktyg för att skapa fler och bättre jobb i Europa. Fonden verkar genom att finansiera projekt som på olika sätt kan förbättra arbetsmarknaden och stärka näringslivet i medlemsländerna. Svenska ESF-rådet förvaltar fonden på uppdrag av Arbetsmarknadsdepartementet.⁵

Hela Människan HBS fick medel från ESF-rådet i Stockholm⁶ för förstudien *Kvinna inför arbete*. Förstudien har genomförts under perioden januari-juni år 2021. Studien speglar trösklar in till arbetsmarknaden för grupper av utrikes födda kvinnor och vilka insatser som skulle kunna finansieras via ESF+ programmet för att minska trösklarna. Vad är orsakerna till trösklarna? Hur kan trösklarnas sänkas? ESF+ programmet genomförs år 2021–2027 i Sverige och andra medlemsländer i EU⁷. *Kvinna inför arbete* har tagit fram en problem- och behovsanalys med koppling till ekonomisk utsatthet och etablering på arbetsmarknaden. Analysen har fokus på kön/genus, jämställdhet, jämlikhet och icke-diskriminering. Perspektiv på tillgänglighet belyses i förstudien i enlighet med *Svenska ESF-rådets standard för tillgänglighetsintegrering*⁸. Analyserna i förstudien återspeglar strukturella, organisatoriska och individuella trösklar in till arbetsmarknaden.

Insatser i ESF+ ska stödja kvinnor (och män) som är **ekonomiskt utsatta** inom definitionen relativ fattigdom. I *Kvinna inför arbete* avser det utrikes födda kvinnor som efter skatt har en inkomst som understiget 60 procent av medianinkomsten i Sverige. Det avser insatser inom jämställdhets, integrations-, utbildnings-, social-, folkhälso-, och arbetsmarknadspolitiken. Det avser projekt som kan minska trösklarna in till arbete, försörjning och studier för ekonomiskt utsatta kvinnor i olika grupper. Det avser insatser som utvecklas tillsammans med kvinnor som är deltagare i projekten. Det avser insatser som ökar den organisatoriska kapaciteten – arbetssätt, metoder och modeller – för att möta ekonomiskt utsatta utrikes födda kvinnor i olika grupper. Det avser insatser för att utveckla strukturer för samverkan och samhandling där jämställdhet- och jämlikhet integreras i processerna.

Insatser i ESF+ ska stödja **etablering och återinträde på arbetsmarknaden** för de som ställts långt från arbetsmarknaden. I *Kvinna inför arbete* avser det utrikes födda kvinnor i olika grupper baserat på exempelvis födelseländer, utbildningsnivåer, diskriminering och arbetsmarknadserfarenhet i Sverige. Det avser insatser främst inom jämställdhets-, utbildnings-, och arbetsmarknadspolitiken. Det avser

⁵ Svenska ESF-rådet. <https://www.esf.se/>

⁶ <https://www.esf.se/min-region/>

⁷ <https://www.esf.se/vara-fonder/socialfondsprogrammet-esf-2021-2027/>

⁸ <https://www.esf.se/att-ansoka/horizontella-principer/vagledningar/>

projekt som kan minska trösklarna in till arbete, försörjning och studier genom kombinationer av insatser på individnivå, på organisationsnivå och på strukturnivå. Insatser på individ- och grupp nivå som utvecklas tillsammans med deltagarna i projekten. Insatser som utvecklar organisatorisk kapacitet ur ett genusperspektiv – modeller för lärande, arbetsträning, arbetslivsriktade rehabilitering, arbetsförmågebedömningar, praktik, matchning, validering, mentorskap och handledning – för att minska risken att återskapa föreställningar om ”invandrarkvinnor”, som inte bygger på fakta. Genusmedvetna och innovativa insatser som kan utveckla strukturer, värdekedjor och värdestjärnor för utrikes födda kvinnor i olika grupper. Värdekedjor som utgår från individuella behov snarare än ett färdigt utbud av insatser som inte har evidens i forskningen, inte är beprövad praktik i grupper av utrikes födda kvinnor eller som inte motsvarar det som individen behöver/efterfrågar.

Förstudien har dokumenterats i en huvudrapport/slutrapport till ESF-rådet och ett antal delrapporter: **Statistiköversikt** (den här rapporten) samt en Statistiköversikt, en Kunskapsöversikt, en Metodöversikt, en Projektöversikt, en Intervjuöversikt och ett underlag för Indikatorer och Utlysningar.

SYFTE, LÄSANVISNINGAR OCH AVGRÄNSNINGAR

Den här delrapporten beskriver könsuppdelad statistik med syftet att jämföra villkoren för kvinnor och män, villkoren för inrikes födda och utrikes födda kvinnor och män. Vi har använt oss av olika databaser för statistik och källorna samt definitioner av olika begrepp återfinns i bilaga 1. För varje tabell som presenteras källan för statistiken och vid behov definitioner av begrepp. Rapportens disposition utgår från fyra jämställdhetspolitiska målen: ***Ekonomisk jämställdhet (avsnitt 1)***, ***Jämställd utbildning, (avsnitt 2)***, ***Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet (Avsnitt 3)***, och ***Jämställd hälsa (Avsnitt 4)***. Genom rubrikerna för varje avsnitt kan läsaren hitta tabeller som kan vara av intresse vid planering av ett ESF+ projekt. ***Statistik för jämställdhetsintegrering (avsnitt 5)*** beskriver könsuppdelad statistik som verktyg, de utmaningar vi mött i förstudien och analyser av den statistik vi haft tillgång till. En frågeställning som läsaren redan nu kan fundera över innan vi presenterar den första tabellen är varför den officiella statistiken ofta sätter män först i tabellerna? Om vi gör tvärtom vad ser vi då? När vi började leta efter statistik såg vi inte att de är stora skillnader i olika grupper och att det exempelvis är fler kvinnor än män som kommer från Thailand. Om män sätts först i statistiken och kvinnor jämförs med grupper av män från samma länder osynliggörs kvinnorna. På nästa sida kan läsaren se hur det såg ut år 2020 i gruppen kvinnor som invandrade till Sverige, se tabell i.

Tabell i Vanligaste födelseländerna för kvinnor som invandrade till Sverige år 2020. Källa: SCB

Födelseland	Kvinnor (antal)	Män (antal) jämförelse
Sverige	5737	5923
Indien	1754	2307
Syrien	1723	1570
Tyskland	1299	1094
Irak	1042	1229
Iran	1010	1072
Finland	1001	707
Afghanistan	999	1271
Pakistan	965	1476
Thailand	962	236

Vad säger tabellen? Det största gruppen som invandrade år 2020 var inrikes födda kvinnor och män som "återvandrade" till Sverige. Fler kvinnor än män i grupper födda i Syrien, i Tyskland, i Finland och i Thailand.

Den här rapporten ger vad som kan beskrivas som en "ögonblicksbild" och statistiken presenteras inte i tidsserier. Dels för att statistiken fortsatt har brister vad gäller tidsserier med könsuppdelade data och/eller uppdelade på kön och utrikes/inrikes födda. Dels för att detta skulle krävt betydligt mer resurser och tid än vad förstudien haft tillgång till. Den här rapporten ger en översiktlig bild och det finns mer finfördelad statistik som kan köpas via Statistiska Centralbyrån (SCB). Vår förhoppning är att forskare, myndigheter, kommuner, idéburna ideella organisationer och inte minst projektägare inom ESF+ ska vara intresserade av att ta fram statistik för just sitt sammanhang. Detta för att få en mer detaljerad bild av villkoren för utrikes födda kvinnor i olika grupper och i olika lokalsamhällen.

Självklart finns det även trösklar för kvinnor som är kopplade till de jämställdhetspolitiska målen: *Jämn fördelning av makt och inflytande* och *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Vi har valt att inte presentera statistik för mäns våld mot kvinnor eftersom vi inom ramen för förstudien inte belyser våld som tröskel in till arbetsmarknaden. Vi hänvisar till Operation Kvinnofrid⁹ som har 25 års erfarenhet inom området i Stockholmsregionen, Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet¹⁰ och myndighetssamverkan för Kvinnofrid¹¹. Våld mot kvinnor är en tröskel för inrikes och utrikes födda kvinnor och statistik finns tillgänglig via SCB¹² och Brottsförebyggande rådet (BRÅ)¹³. Vi belyser inte

⁹ <https://www.operationkvinnofrid.se/>

¹⁰ <https://www.nck.uu.se/>

¹¹ NCK (2021) *Kunskapsbanken – samlad kunskap för kvinnofrid* <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/nationell-myndighetssamverkan-kvinnofrid/> Tillgänglig 2021-06-01

¹² SBC (2021) *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra* <https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/jamstalldhet/mans-vald-mot-kvinnor-ska-upphora/> Tillgänglig 2021-06-01

¹³ <https://www.bra.se/>

makt och inflytande i statistiken utan hänvisar till Sveriges kvinnolobby¹⁴ samt statistik från SCB¹⁵ och från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)¹⁶. Makt och inflytande speglas dock i andra delrapporter i *Kvinna inför arbete*.

Glöm inte bort att kvinnor (som grupp) kommer till Sverige av andra skäl än män (som grupp). De kommer som anhängare och det påverkar etableringen (citad från intervju i förstudien). Se tabell ii nedan.

Utöver de jämställdhetspolitiska målen sker referenser till Agenda 2030¹⁷, *Ett jämställt Stockholm*:¹⁸, *Kvinnokonventionen*¹⁹ och CEMR-deklarationen (*Europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå*)²⁰.

Tabell ii Beviljade uppehållstillstånd (anhöriga) i riket år 2020. Källa: Migrationsverket

Vuxna	Kvinnor (antal)	Män (antal)	Andel kvinnor (%)
Anhöriga (flykting, asylgrunder)	1741	636	73
Anhöriga (övriga)	8011	3203	71
Anhöriga (arbetsmarknad)	4552	1130	80

Vad säger tabellen? Det var betydligt fler kvinnor än män som fick uppehållstillstånd år 2020 för att de hade en anhörig i Sverige.

ESF+, REGION STOCKHOLMS SOCIOEKONOMISKA ANALYS OCH RUF5

Förvärvsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikesfödda ska minska²¹

ESF+ programmet är när vi lämnar in den här förstudien i juni år 2021 inte helt klart och vi har därför utgått från de dokument som funnits tillgängliga. Utöver programförslaget har vi följt *Bakgrund till framtiden en omvärldsanalys för ESF perioden 2021–2027* och belyser genom statistiken – där så varit möjligt – utrikes födda kvinnor och män, inrikes födda kvinnor och män i relation till utbildning,

¹⁴ Se t.ex. Ley (2019) *Jämställdhet mot segregation. Utrikes födda kvinnors livsvillkor, makt och inflytande*. Stockholm: Sveriges kvinnolobby

¹⁵ SCB (2021) *Jämn fördelning av makt och inflytande* <https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/jamstallldhet/jamn-fordelning-av-makt-och-inflytande/> Tillgänglig 2021-06-01

¹⁶ <https://www.ungidag.se/>

¹⁷ SCB (2021) *Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling* <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/> Tillgänglig 2021-06-01

¹⁸ Länsstyrelsen Stockholm, rapport 2021:2. En strategi som tagits fram av och följande organisationer ställer sig bakom: Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen och Region Stockholm.

¹⁹ <https://www.unwomen.se/kvinnokonventionen/>

²⁰ Sveriges Kommuner och Regioner (2021) *CEMR-deklarationen*

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamlikhet/jamstallldhet/cemrdeklarationen.5809.html> Tillgänglig 2021-06-01

²¹ sid 36, *Regional Utvecklingsplan För Stockholmsregionen. RUF5 2050. Europas mest attraktiva storstadsregion* Stockholm: Stockholms läns landsting år 2018.

sysselsättning och arbetslöshet. Den socioekonomiska analysen från Region Stockholm från år 2020²² inför ESF+ betonar att *det har blivit vanligare med fattigdom trots sysselsättning*²³ och att de som riskerar fattigdom är utrikes födda och ensamstående föräldrar. Vi presenterar statistik för utrikes födda ensamstående föräldrar (vanligen kvinnor) och för barnfattigdom. Utrikes födda kvinnor från Finland har varit en mycket stor grupp i Sverige, men snart är kvinnor födda i Syrien en lika stor grupp. Se tabell iii nedan.

Tabell iii Vanligaste födelseländerna för utrikes födda kvinnor. Riket december 2020. Källa: SCB

Födelseland	Kvinnor (antal)	Kvinnor som invandrat för 0–9 år sedan i antal (andel)	Män (antal) jämförelse
Finland	85 421	7460 (9 %)	54 916
Syrien	85 325	75 721 (89 %)	108 269
Irak	67 680	17 814 (26 %)	78 760
Polen	49 333	15 313 (31 %)	44 429
Iran	38 437	12 464 (32 %)	42 864
Somalia	35 490	19 391 (55 %)	34 694
Thailand	34 741	12 833 (37 %)	9 598
Jugoslavien	31 722	Små tal	31 697
Bosnien och Hercegovina	30 352	4 463 (15 %)	29 809
Tyskland	27 077	9 096 (34 %)	24 357

Vad säger tabellen? Kvinnor födda i Finland är fortsatt den största gruppen utrikes födda kvinnor i Sverige, men flyktingströmmar har bidragit till att kvinnor födda i Syrien är en nästan lika stor grupp. Kvinnor födda i två andra länder som associeras till Mellanöstern – Iran och Irak – tillhör de största födelseländerna bland utrikes födda kvinnor.

Den socioekonomiska analysen synliggör utmaningen med ökad segregation som påverkar inkomster, livsutrymme och hälsan för grupper av utrikes födda kvinnor. Vi presenterar statistik för ett urval av kommuner (se nedan) i syfte att spegla inomregionala skillnader i Stockholmsregionen. Den socioekonomiska analysen refererar även till den regionala utvecklingsplanen, RUF5 2050²⁴, där ett av de långsiktiga målen är En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region. I RUF5 betonas att ett minskat gap i sysselsättning mellan utrikes och inrikes födda skulle få mycket positiva ekonomiska

²² Region Stockholm (2020) *Socioekonomisk analys för Stockholmsregionen*. Stockholm: Region Stockholm, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen. Tjänsteutlåtande 2020-04-02

²³ sid 5 Ibid

²⁴<http://www.rufs.se/>

<http://rufs.se/publikationer/2018/rufs-2050>

effekter för individerna, för regionen och för samhället. Statistiken i den här rapporten visar gapet i sysselsättning mellan utrikes och inrikes födda kvinnor samt mellan utrikes födda kvinnor och män.

KOMMUNER MED SKILDA SOCIOEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

I den här rapporterna har vi valt ut Södertörnskommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Salem och Södertälje för jämförelser. Botkyrka och Södertälje har högst andel utrikes födda av kommunerna i Stockholmsregionen. Haninge återfinns på nionde plats och Huddinge på åttonde plats. Salem återfinns på trettonde plats medan Nykvarn tillsammans med Vaxholm har den lägsta andelen utrikes födda av kommunerna²⁵. Se tabell iv nedan. Botkyrka hade årsskiftet 2020/2021, enligt statistik från SCB, 94 839 invånare (utrikes födda ca 43 %), Haninge hade 92 672 invånare (utrikes födda ca 28 %), Huddinge hade 113 084 invånare (utrikes födda ca 30 %), Nykvarn hade 11 057 invånare (utrikes födda ca 13 %), Salem hade 16 781 invånare (utrikes födda ca 22 %) och Södertälje hade 99 213 invånare (utrikes födda ca 41 %).

Tabell iv. Antal inrikes och utrikes födda i befolkningen i utvalda kommuner år 2020. Källa: SCB

	Utrikes födda kvinnor	Inrikes födda kvinnor	Utrikes födda män	Inrikes födda män
Riket	1 016 425	4 140 023	1 030 306	4 192 541
Stockholms län	312 044	882 271	312 565	885 110
Botkyrka	19 756	26 490	21 124	27 477
Haninge	12 744	33 202	13 582	34 162
Huddinge	16 984	38 791	17 664	39 795
Nykvarn	718	4 762	741	5 001
Salem	1 886	6 644	1 760	6 669
Södertälje	20 174	28 736	21 549	29 652

Vad säger tabellen? I de sex utvalda Södertörnskommunerna – av totalt 26 kommuner i Stockholmsregionen – bor ca 23 % av alla utrikes födda kvinnor. Det kan jämföras med ca 16 % av de inrikes födda kvinnorna i regionen.

Genom kommunurvalet representeras kommuner med skilda socioekonomiska förutsättningar där vi utgått från den socioekonomiska sorteringsnyckel som används av Socialstyrelsen med koppling till ekonomiskt bistånd²⁶. Kommunkategori 1 = låg risk och kommunkategori 8 = hög risk för bistånd. Botkyrka återfinns i kategori 8 (hög risk) och Nykvarn i kategori 1 (låg risk). Däremellan finns Södertälje i kategori 7, Huddinge i kategori 6, Haninge i kategori 5 och Salem i kategori 2.

²⁵ Länsstyrelsen (2018) *På tal om kvinnor och män, Stockholms län 2018*. Stockholm: Länsstyrelsen Stockholm.

²⁶ Ekonomiskt bistånd är ett stöd som kan sökas från en kommun för de som har problem att försörja sig själva och/eller sin familj. Ekonomiskt bistånd består av försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt. Regler om ekonomiskt bistånd finns i socialtjänstlagen. Källa: Socialstyrelsen

1. EKONOMISK JÄMSTÄLLDHET

Under rubriken presenteras statistik som anknyter till det jämställdhetspolitiska målet med samma namn. I länsstrategin för jämställdhetsintegrering betonas insatser för att minska könssegregeringen på arbetsmarknaden, utjämna könsskillnaden i sysselsättning och främja likabehandling. Statistiken anknyter till följande mål i Agenda 2030: Mål 1 Ingen fattigdom²⁷, Mål 5 Jämställdhet²⁸, Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt²⁹ och Mål 10 Minskad ojämlikhet³⁰. Statistiken är relevant för Kvinnokonvention där Sverige åtagit sig att motverka fördomar (Artikel 5 – Stereotypa roller) och se till att kvinnor – inrikes och utrikes födda – inte diskrimineras på arbetsmarknaden (Artikel 11). Slutligen är statistiken relevant för CEMR där de kommuner som skrivit under ska bekämpa flerfaldig diskriminering (Artikel 2) och arbeta för att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön (Artikel 4). Statistiken fokuserar på inkomster, ekonomiskt bistånd, sysselsättning, arbetslöshet, deltagande i arbetsmarknadsinsatser och civiltillstånd samt barnfattigdom.

Det är välkänt att Stockholmsregionen har en horisontellt könssegregerad arbetsmarknad där kvinnor arbetar i vissa sektorer/branscher och män i andra, kvinnor i vissa yrken och män i andra. Segregeringen är en tröskel för utrikes födda kvinnor, exempelvis för kvinnor födda i länder med en lägre grad av segregering. Det finns en risk att utrikes födda kvinnors intresse för att arbeta i för Sverige traditionella områden för män osynliggörs i arbetsmarknadsinsatser. Flera tidigare ESF projekt har visat dessa risker, vilket beskrivs i förstudiens delrapport Projektöversikt. Den horisontella segregeringen är en utmaning som syns i EU:s senaste *Jämställdhetsindex* för Sverige³¹. Segregeringen kan vara en tröskel för kvinnor som är kortutbildade eftersom kraven på utbildning ofta är lägre i för Sverige mansdominerade områden än inom områden där många kvinnor arbetar. Kvinnor i Sverige har bland de högsta utbildningsnivåerna i världen, vilket påverkar de krav som ställs inom kvinnodominerade områden. Det finns en risk att utrikes födda kvinnor slussas in till vårstyrken och inte får kunskap om områden med lägre (utbildnings) trösklar inom mansdominerade områden. Den horisontella könssegregeringen finns beskriven i en rad rapporter för Stockholmsregionen med gedigna analyser varför vi valt att inte beskriva statistiken i föreliggande rapport³².

²⁷ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/ingen-fattigdom/> Tillgänglig 2021-06-01

²⁸ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/jamstalldhet/> Tillgänglig 2021-06-01

²⁹ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/anstandiga-arbetsvillkor-och-ekonomisk-tillvaxt/> Tillgänglig 2021-06-01

³⁰ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/minskad-ojamlikhet/> Tillgänglig 2021-06-01

³¹ EIGE (2020) *Gender Equality Index 2019*: Sweden. European Institute for Gender Equality.

³² En gedigen analys med konsekvenser av segregeringen återfinns i Stockholms läns landsting (2010) *Män och kvinnor i utbildning och arbete*. Stockholm: Stockholm läns landsting, Regionplanekontoret rapport 6:2010

1.1 Inkomster

SAMMANRÄKNAD FÖRVÄRVSINKOMST (SCB) består av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. I inkomst av tjänst ingår förutom löneinkomst även inkomst från pension, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar.

DISPONIBEL INKOMST (SCB) är summan av samtliga hushållsmedlemmars alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar (exempelvis återbetalt studielån).

VARAKTIGT LÅG EKONOMISK STANDARD (SCB) avser personer som lever i ett hushåll som har en disponibel inkomst som är mindre än 60 % av medianvärdet för samtliga hushåll.

Tabell 1a Förvärvsinkomst (födelseregion). Riket år 2019. Källa: SCB

20–64 år	Medianinkomst (kronor)
Utrikes födda kvinnor	224 300
Inrikes födda kvinnor	326 100
Utrikes födda män	286 500
Inrikes födda män	393 000
Kvinnor födda i Norden exkl. Sverige	323 700
Män födda i Norden exkl. Sverige	364 000
Kvinnor födda i EU28 exkl. Norden	266 400
Män födda i EU28 exkl. Norden	336 400
Kvinnor födda i Europa exkl. EU28 och Norden	266 900
Män födda i Europa exkl. EU28 och Norden	332 900
Kvinnor födda i Nordamerika	264 100
Män födda i Nordamerika	332 600
Kvinnor födda i Sydamerika	279 700
Män födda i Sydamerika	327 400
Kvinnor födda i Oceanien	286 400
Män födda i Oceanien	356 500
Kvinnor födda i Asien	172 700
Män födda i Asien	239 900
Kvinnor födda i Afrika	150 400
Män födda i Afrika	233 600

Vad säger tabellen? Skillnaderna är stora mellan utrikes födda kvinnor (som grupp) och utrikes födda män (som grupp). Inrikes födda kvinnor (som grupp) och utrikes födda kvinnor (som grupp). Kvinnor födda i Afrika har en medianinkomst, som vittnar om relativ fattigdom.

Tabell 1b Förvärsinkomst (födelseländer). Riket år 2019. Källa: SCB

Födelseland	Kvinnor (medianinkomst, kronor)
Finland	338 643
Syrien	53 486
Irak	170 729
Polen	254 385
Iran	276 813
Somalia	86 418
Thailand	226 006
Jugoslavien	286 444
Bosnien och Hercegovina	306 665
Tyskland	285 207

Vad säger tabellen? De lägsta inkomsterna har kvinnor födda i Syrien och i Somalia. Det kan delvis förklaras mot bakgrund av att de i högre grad än andra grupper kommit till Sverige det senaste decenniet.

Tabell 1c Förvärsinkomst i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB

20–64 år (medianinkomst, kronor)	Utrikes födda kvinnor	Inrikes födda kvinnor	Utrikes födda män	Inrikes födda män
Botkyrka	223 700	326 200	292 800	379 900
Haninge	241 100	333 600	319 700	402 600
Huddinge	247 700	366 700	308 900	427 800
Nykvarn	325 400	381 100	376 500	447 200
Salem	296 100	365 100	354 400	444 400
Södertälje	217 400	327 300	309 900	390 500

Vad säger tabellen? Skillnaderna är stora mellan kvinnor och män i de utvalda kommunerna och mellan kommunerna. Inrikes födda män i Nykvarn och Salem har en medianinkomst som är mer än dubbelt så hög som utrikes födda kvinnors i Södertälje.

Tabell 1d Förvärsinkomst (födelseregioner) i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB

20–64 år (medianinkomst, kronor)	Kvinnor födda i Afrika	Kvinnor födda i Asien	Kvinnor födda i EU28 exkl. Norden	Kvinnor födda i Norden exkl. Sverige)
Botkyrka	226 600	198 200	224 500	342 900
Haninge	212 800	214 200	227 600	350 400
Huddinge	232 000	206 100	261 700	357 500
Nykvarn	271 300	204 000	334 400	396 600
Salem	247 100	253 300	316 200	366 200
Södertälje	192 200	181 700	217 700	330 600

Vad säger tabellen? Kvinnor födda i Afrika och i Asien i Södertälje har den lägsta medianinkomsten. NB: Tabellen tar inte hänsyn till antalet utrikes födda kvinnor i olika grupper i befolkningen i kommunerna.

Tabell 1e Disponibel medianinkomst (sysselsättning) i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB

20–64 år (ej könsuppdelat)	Botkyrka (kronor)	Haninge (kronor)	Huddinge (kronor)	Nykvarn (kronor)	Salem (kronor)	Södertälje (kronor)
Förvärvsarbetande utländsk bakgrund	259 200	271 600	279 700	318 900	293 800	265 500
Förvärvsarbetande inrikes bakgrund	331 100	327 400	351 200	348 800	346 600	332 600
Arbetslösa utländsk bakgrund	164 400	165 400	169 300	159 800	160 000	167 400
Arbetslösa inrikes bakgrund	195 600	189 700	195 600	193 800	225 100	173 800
Föräldralediga utländsk bakgrund	158 000	158 900	162 800	165 800	177 000	164 200
Föräldralediga inrikes bakgrund	197 800	211 200	222 900	225 500	226 600	202 400

Vad säger tabellen? Arbetslösa och föräldralediga med utländsk bakgrund har den lägsta disponibla inkomsten utom i Nykvarn och Salem. I gruppen föräldralediga är sannolikt majoriteten kvinnor och sannolikt har utrikes födda kvinnor som är arbetslösa de lägsta disponibla inkomsterna.

Tabell 1f Disponibel medianinkomst ensamstående. Riket år 2018. Källa: SCB

20–64 år (ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Medianinkomst (kronor)
Ensamstående kvinnor med barn	171 000
Ensamstående män med barn	209 000
Ensamstående kvinnor utan barn	237 000
Ensamstående män utan barn	256 000

Vad säger tabellen? Ensamstående kvinnor med barn har betydligt lägre inkomster än ensamstående män med barn, ensamstående kvinnor och män utan barn.

Tabell 1g Vuxna 20 år+ med låg ekonomisk standard (födelseregion). Riket år 2019. Källa: SCB

Födelseregion	Andel med låg ekonomisk standard (ej könsuppdelat)
Inrikes födda	7,1 %
Oceanien	7,8 %
Nordamerika	12,2 %
Sydamerika	12,6 %
EU 28, exkl. Norden	14,0 %
Norden, exkl. Sverige	15,6 %
Europa, exkl. EU28 och Norden	16,9 %
Asien	25,4 %
Afrika	31,8 %

Vad säger tabellen? Var tredje som är född i Afrika lever under låg ekonomisk standard, var fjärde av de som är födda i Asien medan det är färre än var tionde inrikes född. Gruppen födda i Asien är till antalet störst och här finns nästan 100 000 kvinnor och män som lever i hushåll med varaktigt låg standard.

Tabell 1h Vuxna med låg ekonomisk standard (sysselsättning). Riket år 2019. Källa: SCB

20–64 år	Andel med låg ekonomisk standard i gruppen (ej könsuppdelat)
Förvärvsarbetande	4,1 %
Studerande	29,3 %
Arbetslösa	51,1 %
Sjuka	45,3 %
Föräldralediga	35,5 %

Vad säger tabellen? Det är stora skillnader i levnadsvillkor för de som har ett förvärvsarbete och de som är arbetslösa. Sannolikt är andelen högre för gruppen kvinnor än män.

Tabell 1i Personer med låg ekonomisk standard i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB

(ej könsuppdelat)	Botkyrka (andel)	Haninge (andel)	Huddinge (andel)	Nykvarn (andel)	Salem (andel)	Södertälje (andel)
Vuxna + 20 år	11,4 %	6,5 %	7,5 %	3,6 %	4,6 %	13,2 %
Barn och unga 0–19 år	16,4 %	9,2 %	8,6 %	2,9 %	5,4 %	17,9 %

Vad säger tabellen? Det är stora skillnader mellan kommuner och dubbelt så många barn och unga 0–19 år som lever i hushåll med låg standard i Södertälje jämfört med Huddinge.

Tabell 1j Barn i familjer med 0–60 % av medianinkomsten. Riket år 2019. Källa: SCB

Barn och unga 0–17 år (ej könsuppdelat)	utländsk bakgrund	Svensk bakgrund
Förälder/föräldrar med högst gymnasial utbildning	150 706	109 175
Minst en förälder med eftergymnasial utbildning	91 344	69 064
Totalt antal barn	242 050	178 239

Vad säger tabellen? är vanligare med fattigdom i gruppen med utländsk bakgrund. Det är en stor grupp barn – över 400 000 – i familjer som lever i det som kallas relativ fattigdom³³.

Tabell 1k Barn i ekonomiskt utsatta hushåll i utvalda kommuner år 2019 Källa: Kolada

Barn 0–19 år	Andel
Riket	9,1 %
Stockholms län	6,6 %
Botkyrka kommun	10,3 %
Haninge kommun	7,8 %
Huddinge kommun	6,5 %
Nykvarns kommun	4,3
Salems kommun	4,7
Södertälje kommun	9,4

Vad säger tabellen? Andelen barn i utsatta hushåll är högre i Botkyrka och i Södertälje än i riket, i länet och i övriga utvalda kommuner. Över vart tionde barn lever i ekonomiskt utsatta hushåll i Botkyrka.

³³ SCB (2021) Över hälften av alla utrikes födda barn har låg ekonomisk standard <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2021/over-halften-av-alla-utrikes-fodda-barn-har-lag-ekonomisk-standard/> Tillgänglig 2021-06-01

1.2 Ekonomiskt bistånd och andra ersättningar

EKONOMISKT BISTÅND (Socialstyrelsen) är ett stöd som kan sökas från kommuner för de som har problem att försörja sig själva och/eller sin familj. Ekonomiskt bistånd består av försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt.

Tabell 1l Andel kvinnor/män försörjda med sociala ersättningar/bidrag. Riket år 2020. Källa: SCB

(ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Kvinnor	Män
Sjukpenning	63,8 %	36,3 %
Sjuk- och aktivitetsersättning	55,9 %	44,1 %
Arbetslöshet	44,5 %	55,5 %
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	48,3 %	51,7 %
Ekonomiskt bistånd	51,4 %	48,6 %
Etableringsersättning	59,6 %	40,4 %

Vad säger tabellen? Kvinnor har i högre grad sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning och etableringsersättning än män.

Tabell 1m Biståndsmottagare i utvalda kommuner år 2019. Källa: Socialstyrelsen

0–65+ år (ekonomiskt bistånd)	Andel i befolkningen (ej uppdelat på kön)
Riket	3,7 %
Stockholms län	2,3 %
Botkyrka	3,5 %
Haninge	3,1 %
Huddinge	2,3 %
Nykvarn	2,5 %
Salem	2,4 %
Södertälje	3,8 %

Vad säger tabellen? De utvalda kommunerna, utom Södertälje, har en lägre andel biståndsmottagare jämfört med riket. Alla utvalda kommuner, utom Huddinge, har en högre andel i jämförelse med länet.

Tabell 1n Biståndshushåll (ensamstående) i utvalda kommuner år 2019. Källa: Socialstyrelsen.

Ekonomiskt bistånd	Botkyrka (antal)	Haninge (antal)	Huddinge (antal)	Nykvarn (antal)	Salem (antal)	Södertälje (antal)
Ensamstående kvinnor med barn (varav utrikes födda)	359 (281)	263 (163)	204 (147)	23 (uppgift saknas)	41 (27)	248 (176)
Ensamstående män med barn (varav utrikes födda)	41 (29)	36 (18)	27 (20)	-	9 (5)	20 (13)

Vad säger tabellen? Ensamstående kvinnor med barn är en betydligt större grupp i ekonomisk utsatthet än ensamstående män med barn.

Tabell 1o Biståndshushåll (ensamstående). Riket år 2019. Källa: Socialstyrelsen

Ekonomiskt bistånd	Utrikes födda, exkl. flyktinghushåll (antal)	Inrikes födda (antal)
Ensamstående kvinnor utan barn	24 035	23 138
Ensamstående kvinnor med 1 barn	8 576	5 148
Ensamstående kvinnor med 2 barn	6 185	2 849
Ensamstående kvinnor med 3 barn	3 219	1 039
Ensamstående kvinnor med 4 barn+	2 472	421
Ensamstående män utan barn	45 245	41 179
Ensamstående män med 1 barn	1 440	1 546
Ensamstående män med 2 barn	897	759
Ensamstående män med 3 barn	421	199
Ensamstående män med 4 barn+	251	102

Vad säger tabellen? Ensamstående utrikes födda män är till antalet den största gruppen ensamstående som får ekonomiskt bistånd. I gruppen ensamstående utrikes födda kvinnor med barn återfinns 20 452 personer, vilket är mer än dubbelt så många som i gruppen ensamstående inrikes födda kvinnor med barn. Ensamstående män med barn är till antalet mycket färre.

1.3 Sysselsättning

AKU (SCB): Arbetskraftsundersökningarna visar antal och andel sysselsatta respektive arbetslösa per månad, kvartal och år. Det är den enda källan med kontinuerliga uppgifter om den totala arbetslösheten och står för det officiella arbetslöshetstalet.

RAMS (SCB): Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik visar sysselsättning där statistiken är totalräknad och kan brytas ner på kommunal nivå samt olika variabler (kön, inrikes och utrikes födda).

Tabell 1p Arbetslösa och sysselsatta. Riket år 2020. Källa: SCB AKU

16–64 år	Utrikes födda kvinnor (andel)	Utrikes födda män (andel)	Inrikes födda kvinnor (andel)	Inrikes födda män (andel)
Arbetslösa	20 %	17,9 %	4,8 %	5,5 %
Sysselsatta	58,8 %	69,8 %	80,1 %	81,6 %

Vad säger tabellen? Var femte utrikes född kvinna var arbetslös år 2020, vilket kan jämföras med var tjugonde inrikes födda kvinna. Sysselsättningsgapet är mycket stort mellan utrikes födda kvinnor och inrikes födda.

Tabell 1q Arbetslösa och sysselsatta efter utbildningsnivå. Riket år 2020. Källa: SCB AKU

Arbetslösa 15–74 år	Förgymnasial utbildning	Gymnasial	Eftergymnasial
Utrikes födda kvinnor	45,4 %	19,9 %	12,2 %
Utrikes födda män	36,5 %	15,1 %	11,5 %
Inrikes födda kvinnor	21,7 %	5,0 %	3,0 %
Inrikes födda män	16,6 %	4,9 %	3,7 %

Sysselsatta 15–74 år	Förgymnasial utbildning	Gymnasial	Eftergymnasial
Utrikes födda kvinnor	24,5 %	54,7 %	70,5 %
Utrikes födda män	39,6 %	69,2 %	77,9 %
Inrikes födda kvinnor	28,7 %	65,3 %	78,8 %
Inrikes födda män	38,1 %	76,6 %	79,2 %

Vad säger tabellen? Utbildningsnivån har betydelse för trösklarna in till arbetsmarknaden, men även utrikes födda kvinnor med gymnasial och eftergymnasial utbildning har betydligt högre arbetslöshetstal än inrikes födda med samma utbildningsnivå. Sysselsättningen är låg för kvinnor med förgymnasial utbildning oavsett om de är inrikes eller utrikes födda.

Tabell 1r Förvärsarbetande utrikes födda i utvalda kommuner år 2019. Källa: SCB RAMS

	Kvinnor (andel 20–64 år)	Kvinnor (andel 20–34 år)	Kvinnor (andel 35–54 år)	Kvinnor (andel 45–64 år)	Män (andel 20–64 år) jämförelse
Riket	62 %	54 %	68 %	60 %	68 %
Stockholms län	68 %	61 %	73 %	63 %	72 %
Botkyrka	64 %	57 %	71 %	57 %	73 %
Haninge	69 %	61 %	75 %	63 %	75 %
Huddinge	67 %	57 %	74 %	63 %	72 %
Nykvarn	79 %	68 %	82 %	83 %	78 %
Salem	75 %	66 %	80 %	73 %	78 %
Södertälje	63 %	60 %	70 %	53 %	74 %

Vad säger tabellen? Andelen förvärsarbetande kvinnor varierar med ålder och kommun. I två grupper är andelen kvinnor som förvärsarbetar lägre i de utvalda kommunerna än i riket. Utrikes födda kvinnor i Botkyrka och i Södertälje i åldern 45–64 år.

Tabell 1s Förvärsarbetande (födelseregion) i utvalda kommuner år 2019. Källa SCB RAMS

	Inrikes födda kvinnor	Kvinnor födda i Norden (exkl. Sverige)	Kvinnor födda i EU (exkl. Norden)	Kvinnor födda utanför EU och Norden
Riket	84 %	72 %	70 %	59 %
Stockholms län	86 %	80 %	72 %	65 %
Botkyrka	83 %	76 %	71 %	62 %
Haninge	85 %	80 %	74 %	66 %
Huddinge	86 %	78 %	73 %	65 %
Nykvarn	91 %	86 %	82 %	74 %
Salem	87 %	86 %	80 %	72 %
Södertälje	82 %	76 %	72 %	61 %

Vad säger tabellen? Kvinnor födda utanför EU och Norden har den lägsta förvärsfrekvensen och förvärsfrekvensen varierar mellan de utvalda kommunerna.

1.4 Deltagande i arbetsmarknadsinsatser

Statistiken beskriver deltagande i arbetsmarknadsinsatser. Det finns statistik för *Jobb- och utvecklingsgarantin* inom AF där stora grupper återfinns, men det är svårt att jämföra insatser varför vi presenterar andra program. Statistiken för exempelvis *Stöd och matchning* och *Kundval rusta och matcha* saknade könsuppdelad statistik för april 2021. **ETABLERINGSPROGRAMMET (AF)** är ett stöd i form av aktiviteter och utbildning för grupper av nyanlända med målet att främja lärande i svenska, chanserna att hitta ett jobb och egen försörjning. Deltagarna är mellan 20–64 år och har fått uppehållstillstånd som flykting, skyddsbehövande eller anhörig. **EXTRATJÄNST (AF)** är ett jobb hos en arbetsgivare inom välfärden, offentlig, kulturell eller ideell sektor där den som anställer får ett bidrag till lönen. **INTRODUKTIONSJOBB (AF)** ger stöd till arbetsgivare för att anställa långtidsarbetslösa och nyanlända där den som anställs kan kombinera sin tid hos arbetsgivaren med en utbildning som passar arbetsplatsen. Det finns könsuppdelad statistik från *Finsam finansiell samordning*³⁴ för år 2020 som visar att män är i majoritet i deltagargruppen upp till 29 år. I gruppen över 30 år är kvinnor i majoritet. 35 % av deltagarna hos samordningsförbunden i Sverige hade högst grundskoleutbildning³⁵. Statistik från *Delegationen för unga och nyanlända till arbete* visar att det lokala jobbspåren i Botkyrka och i Haninge haft fler kvinnor som deltagare än män. Lokala jobbspår ska säkra att arbetsgivarnas kompetensbehov tillgodoses samtidigt som de ska vara en effektiv väg till arbete för individer som ställts långt från arbetsmarknaden³⁶.

Tabell 1t Deltagare etableringsprogrammet i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF

Antal	Kvinnor	Män	Kvinnor reguljär utbildning	Män reguljär utbildning
Riket	8565	6016	1043	755
Stockholms län	1485	1309	140	145
Botkyrka	62	46	3	1
Haninge	49	36	0	4
Huddinge	79	77	20	16
Nykvarn	5	12	0	0
Salem	11	9	0	2
Södertälje	72	53	9	5

Vad säger tabellen? Det var i april 2020 något fler kvinnor som deltar i programmet i riket, i länet och i de utvalda kommunerna (utom i Nykvarn).

³⁴ Den 1 januari 2004 trädde lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i kraft (Finsam). Lagen gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region att samverka finansiellt genom att bilda samordningsförbund.

³⁵ *Resultat av finansiell samordning. Avser perioden Januari – december 2020.* Datauttag 2021-03-23. <https://www.finsam.se/publikationer/statistik-sus> Tillgänglig 2021-06-01

³⁶ <https://www.dua.se>

Tabell 1u Deltagare arbetsmarknadsutbildning i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF

	Kvinnor (antal)	Män (antal)	Andel kvinnor %
Riket	2688	6425	29
Stockholms län	274	748	27
Botkyrka	16	36	31
Haninge	29	43	40
Huddinge	16	38	30
Nykvarn	1	3	25
Salem	4	1	80
Södertälje	14	34	29

Vad säger tabellen? Kvinnor får i lägre utsträckning tillgång till arbetsmarknadsutbildning än män trots att det är en hög arbetslöshet i gruppen kortutbildade kvinnor. Det var inte ens 1/3 kvinnor som deltog i arbetsmarknadsutbildning i riket eller Stockholms län i april 2021.

Tabell 1v Deltagare arbetsmarknadsutbildning (födelseregion) april 2021. Källa: AF

	Riket (antal)	Länet (antal)
Kvinnor födda utanför Europa	1061	113
Män födda utanför Europa	2637	362
Kvinnor födda i Europa	250	30
Män födda i Europa	498	60
Inrikes födda kvinnor	1377	131
Inrikes födda män	3290	326

Vad säger tabellen? Det finns skillnader mellan kvinnor och män i alla grupper. Inrikes födda kvinnor har en mycket hög utbildningsnivå jämfört med inrikes födda män, vilket kan motivera en skillnad. Detsamma gäller inte grupper av kvinnor födda i Afrika, vilket väcker frågor om detta återspeglar ojämställdhet i insatsernas fördelning.

Tabell 1x Deltagare förberedande utbildning i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF

	Kvinnor (antal)	Män (antal)
Riket	6565	5425
Stockholms län	777	694
Botkyrka	57	71
Haninge	52	48
Huddinge	58	46
Nykvarn	-	2
Salem	3	1
Södertälje	54	35

Vad säger tabellen? Fler kvinnor än män deltog i förberedande utbildning i riket och länet.

Tabell 1y Deltagare arbetspraktik (födelseregion) april 2021. Källa: AF

	Riket (antal)	Stockholms län (antal)
Kvinnor födda utanför Europa	1129	279
Män födda utanför Europa	1436	261
Kvinnor födda i Europa	229	58
Män födda i Europa	163	21
Inrikes födda kvinnor	969	162
Inrikes födda män	1307	175

Vad säger tabellen? I riket är män födda utanför Europa den största gruppen som deltar i arbetspraktik.

I Stockholms län är det dock kvinnor födda utanför Europa.

Tabell 1z Deltagare praktik i utvalda kommuner april 2021. Källa: AF

	Kvinnor (antal)	Män (antal)
Stockholms län	777	694
Botkyrka	57	71
Haninge	52	48
Huddinge	58	46
Nykvarn	-	2
Salems	3	1
Södertälje	54	35

Vad säger tabellen? Fler kvinnor än män deltog i praktik som insats utom i Botkyrka och Nykvarn.

Tabell å Deltagare i projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning april 2021. Källa: AF

	Riket (antal)
Kvinnor födda utanför Europa	716
Män födda utanför Europa	498
Kvinnor födda i Europa	99
Män födda i Europa	77
Inrikes födda kvinnor	271
Inrikes födda män	318

Vad säger tabellen? Den största deltagargruppen i april 2021 var kvinnor födda utanför Europa.

Tabell ä Extratjänster och introduktionsjobb i Stockholms län april 2021. Källa: AF

Deltagargrupper	Extratjänster	Introduktionsjobb
Kvinnor födda utanför Europa	1 088	234
Män födda utanför Europa	580	428
Kvinnor födda i Europa	27	21
Män födda i Europa	12	13
Inrikes födda kvinnor	26	26
Inrikes födda män	39	36

Vad säger tabellen? Den största gruppen för extratjänster var kvinnor födda utanför Europa och den största gruppen för introduktionsjobb var män födda utanför Europa.

Tabell ö Deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser år 2020. Källa: Kolada

	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor	496	437	452	15	76	318
Män	467	464	520	19	81	146

Vad säger tabellen? Det är stora grupper kvinnor som deltar i kommunala arbetsmarknadsinsatser i Botkyrka, Haninge, Huddinge och Södertälje.

2. JÄMSTÄLLD UTBILDNING

ALLMÄN KURS är en behörighetsgivande utbildning för deltagare som har fullständiga betyg efter gymnasieskolan på folkhögskola. **SÄRSKILD KURS** på folkhögskola har speciella ämnesområden som till exempel musik, media, teater eller friskvård. **STUDIEMOTIVERANDE KURS** är del av Arbetsförmedlingens utbud och vänder sig till kortutbildade. **ETABLERINGSKURSEN** har deltagare som är inskriva hos Arbetsförmedlingen och omfattas av etableringsuppdraget. Kortutbildade prioriteras. **SVENSKA FRÅN DAG** vänder sig till asylsökande som har fått uppehållstillstånd och/eller bor på Migrationsverkets anläggningsboende.

Under rubriken jämställd utbildning presenteras statistik som anknyter till det jämställdhetspolitiska målet med samma namn. I länsstrategin för jämställdhetsintegrering betonas insatser för att utjämna skillnader mellan grupper och geografiska områden när det gäller utbildning. Statistiken anknyter till följande mål i Agenda 2030: Mål 4 God utbildning, Mål 5 Jämställdhet och Mål 10 Minskad ojämlikhet. Statistiken är även relevant för Kvinnokonvention där Sverige åtagit sig att motverka fördomar och stereotypa könsroller (Artikel 5 – Stereotypa roller). Slutligen är statistiken relevant för CEMR där de kommuner som skrivit under deklarationen ska bekämpa flerfaldig diskriminering (Artikel 2) och ska arbeta för att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön (Artikel 4). Statistiken fokuserar på utbildningsnivåer och deltagande i olika utbildningsaktiviteter. Den belyser inte segregeringen inom det svenska utbildningsväsendet eller statistik inom högre utbildning. Det är väl känt att Stockholmsregionen har en horisontellt könssegregerad utbildning där kvinnor återfinns på vissa utbildningar och män på andra. Över tid har kvinnor (som grupp) i högre grad än män (som grupp) kommit in på områden som tidigare var dominerade av det andra könet. Kvinnor (som grupp) har högre utbildning än män (som grupp) och skillnaderna är stora. Den horisontella könssegregeringen finns beskriven i en rad rapporter för Stockholmsregionen med gedigna analyser varför vi valt att inte

beskriva statistiken i föreliggande rapport³⁷. Inom högre utbildning finns statistik för Yrkehögskolan (YH)³⁸ och Universitetskanslersämbetet (UKÄ)³⁹ som belyser skillnader mellan kvinnor/män, utländsk/svensk bakgrund. Statistik från YH visar att utrikes födda kvinnor år 2019 hade den högsta utbildningsnivån innan de påbörjade sina studier. Hälften av de utrikes födda kvinnorna hade eftergymnasial utbildning jämfört med endast ¼ för inrikes födda män. Statistik från YH visar att utrikes födda kvinnor i högre grad än inrikes födda kvinnor väljer utbildningar inom data och IT. Utrikes födda män väljer i högre grad än inrikes födda män utbildningar inom pedagogik och undervisning. Inom dessa områden – data och IT samt pedagogik och undervisning – väljer utrikes födda mer otraditionellt om vi ser till det svenska genuskontraktet.

Tabell 2a Eftergymnasial utbildning (andel). Riket år 2019. Källa: SCB

	Andel %
Kvinnor födda i Afrika eftergymnasial 25–44 år	26,5
Män födda i Afrika eftergymnasial 25–44 år	30,4
Kvinnor födda i Afrika eftergymnasial 45–64 år	22,6
Män födda i Afrika eftergymnasial 45–64 år	33,4
Kvinnor födda i Asien eftergymnasial 25–44 år	46,7
Män födda i Asien eftergymnasial 25–44 år	41,6
Kvinnor födda i Asien eftergymnasial 45–64 år	37,1
Män födda i Asien eftergymnasial 45–64 år	38,7
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) eftergymnasial 25–44 år	55
Män födda i Europa (exklusive Norden) eftergymnasial 25–44 år	39
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) eftergymnasial 45–64 år	41,3
Män födda i Europa (exklusive Norden) eftergymnasial 45–64 år	33,8
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) eftergymnasial 25–44 år	62,4
Män födda i Norden (exklusive Sverige) eftergymnasial 25–44 år	45,7
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) eftergymnasial 45–64 år	40,5
Män födda i Norden (exklusive Sverige) eftergymnasial 45–64 år	29
Kvinnor födda i Sverige, eftergymnasial 25–44 år	58,5
Män födda i Sverige, eftergymnasial 25–44 år	41,1
Kvinnor födda i Sverige eftergymnasial 45–64 år	45
Män födda i Sverige eftergymnasial 45–64 år	34,5

Vad säger tabellen? Kvinnor har i betydligt högre utsträckning eftergymnasial utbildning än män utom i några få grupper. Kvinnor födda i Afrika har i lägre utsträckning än män eftergymnasial utbildning. En något högre andel män födda i Asien i åldersgruppen 45–64 år har eftergymnasial utbildning jämfört med kvinnor i samma åldersgrupp.

³⁷ En gedigen analys med konsekvenser av segregeringen återfinns i Stockholms läns landsting (2010) *Män och kvinnor i utbildning och arbete*. Stockholm. Stockholms läns landsting Regionplanekontoret rapport 6:2010

³⁸ <https://www.myh.se/Statistik/>

³⁹ <https://www.uka.se/statistik--analys/statistikdatabas-hogskolan-i-siffror.html>

Tabell 2b Gymnasial utbildning (andel). Riket år 2019. Källa: SCB

	Andel %
Kvinnor födda i Afrika gymnasial 25–44 år	32,5
Män födda i Afrika gymnasial 25–44 år	36,9
Kvinnor födda i Afrika gymnasial 45–64 år	36,7
Män födda i Afrika gymnasial 45–64 år	39,3
Kvinnor födda i Asien gymnasial 25–44 år	26,8
Män födda i Asien gymnasial 25–44 år	27,8
Kvinnor födda i Asien gymnasial 45–64 år	29,3
Män födda i Asien gymnasial 45–64 år	31,7
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) gymnasial 25–44 år	26,6
Män födda i Europa (exklusive Norden) gymnasial 25–44 år	30,9
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) gymnasial 45–64 år	37,9
Män födda i Europa (exklusive Norden) gymnasial 45–64 år	42
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) gymnasial 25–44 år	20,1
Män födda i Norden (exklusive Sverige) gymnasial 25–44 år	26,4
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) gymnasial 45–64 år	45,8
Män födda i Norden (exklusive Sverige) gymnasial 45–64 år	49
Kvinnor födda i Sverige, gymnasial 25–44 år	35,6
Män födda i Sverige, gymnasial 25–44 år	49,2
Kvinnor födda i Sverige gymnasial 45–64 år	47,5
Män födda i Sverige gymnasial 45–64 år	52,6

Tabell 2c Förgymnasial utbildning (andel). Riket år 2019. Källa: SCB

	Andel %
Kvinnor födda i Afrika förgymnasial 25–44 år	33,5
Män födda i Afrika förgymnasial 25–44 år	27,8
Kvinnor födda i Afrika förgymnasial 45–64 år	33,8
Män födda i Afrika förgymnasial 45–64 år	23,9
Kvinnor födda i Asien förgymnasial 25–44 år	19,1
Män födda i Asien förgymnasial 25–44 år	22,6
Kvinnor födda i Asien förgymnasial 45–64 år	29,7
Män födda i Asien förgymnasial 45–64 år	25,7
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 25–44 år	8,5
Män födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 25–44 år	10,2
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 45–64 år	16,6
Män födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 45–64 år	14,6
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 25–44 år	4,2
Män födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 25–44 år	7,2
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 45–64 år	11,9
Män födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 45–64 år	17,3
Kvinnor födda i Sverige, förgymnasial 25–44 år	5,1
Män födda i Sverige, förgymnasial 25–44 år	8,7
Kvinnor födda i Sverige förgymnasial 45–64 år	7,4
Män födda i Sverige för förgymnasial 45–64 år	12,7

Vad säger tabellerna? Kvinnor födda i Afrika har i högre utsträckning än andra grupper förgymnasial utbildning och i gruppen är ca 1/3 är kortutbildade. Ca 30 % av alla kvinnor födda i Asien i åldersgruppen 145–64 år är kortutbildade. Män har i högre grad än kvinnor gymnasieutbildning.

Tabell 2d Antal med förgymnasial utbildning. Riket år 2019. Källa: SCB

	Antal
Kvinnor födda i Afrika förgymnasial 25–44 år	17 000
Män födda i Afrika förgymnasial 25–44 år	14 000
Kvinnor födda i Afrika förgymnasial 45–64 år	8 000
Män födda i Afrika förgymnasial 45–64 år	6 000
Kvinnor födda i Asien förgymnasial 25–44 år	32 000
Män födda i Asien förgymnasial 25–44 år	38 000
Kvinnor födda i Asien förgymnasial 45–64 år	29 000
Män födda i Asien förgymnasial 45–64 år	24 000
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 25–44 år	11 000
Män födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 25–44 år	14 000
Kvinnor födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 45–64 år	15 000
Män födda i Europa (exklusive Norden) förgymnasial 45–64 år	14 000
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 25–44 år	1 000
Män födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 25–44 år	1 000
Kvinnor födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 45–64 år	5 000
Män födda i Norden (exklusive Sverige) förgymnasial 45–64 år	6 000
Kvinnor födda i Sverige, förgymnasial 25–44 år	49 000
Män födda i Sverige, förgymnasial 25–44 år	87 000
Kvinnor födda i Sverige förgymnasial 45–64 år	72 000
Män födda i Sverige förgymnasial 45–64 år	128 000

Vad säger tabellen? Inrikes födda män är den största gruppen kortutbildade. I gruppen födda i Afrika är det färre män som är kortbildade än kvinnor. Detsamma gäller, födda i Asien och födda i Europa i åldern 45–64 år. I övriga grupper är det fler kortutbildade män än kvinnor. Totalt finns det 118 000 kortutbildade utrikes födda kvinnor, hälften födda i länder i Asien. Motsvande siffra för inrikes födda kvinnor är 121 000. Totalt är gruppen med kvinnor som endast har förgymnasial utbildning stor, 239 000 kvinnor.

Tabell 2e Utbildningsnivåer i utvalda kommuner år 2020. Källa: Kolada

(ej inrikes/utrikes födda)	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor 25–64 år förgymnasial utbildning, andel (%)	16,2	11,9	9,5	7,5	8,5	15,5
Män 25–64 år förgymnasial utbildning, andel (%)	19,9	16,3	12,9	15,5	13,4	20,3
Kvinnor 25–64 år eftergymnasial utbildning, andel (%)	40,1	39,3	52,2	45,6	50,6	40,1
Män 25–64 år eftergymnasial utbildning, andel (%)	31,2	28,3	42,0	29,6	37,2	31,9

Vad säger tabellen? I samtliga kommuner är andelen kortutbildade män högre och den högsta andelen kortutbildade män finns i Botkyrka och i Södertälje. I samtliga kommuner är andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning högre än för män.

Tabell 2f Inskrivna etableringsuppdraget (utbildningsnivå) i utvalda kommuner år 2019. Källa Kolada

	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor förgymnasial utbildning	39 %	39 %	44 %	32 %	39 %	31 %
Män förgymnasial utbildning	45 %	47 %	47 %	57 %	23 %	45 %
Kvinnor gymnasial utbildning	24 %	22 %	21 %	20 %	29 %	28 %
Män gymnasial utbildning	28 %	22 %	24 %	14 %	32 %	24 %
Kvinnor eftergymnasial utbildning	28 %	20 %	21 %	16 %	19 %	34 %
Män eftergymnasial utbildning	21 %	19	21 %	24 %	29 %	27 %

Vad säger tabellen? I alla kommuner utom Salem är det en högre andel kortutbildade män än kvinnor inom etableringsuppdraget. Södertälje kommun har den högsta andelen kvinnor (1/3) med hög utbildning inom etableringsuppdraget.

Tabell 2g Elever SFI i utvalda kommuner år 2019. Källa: Kolada

Andel %	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor som klarat minst två kurser av nybörjare två år tidigare (andel %)	50	46	40	Uppgift saknas	90	54
Män som klarat minst två kurser av nybörjare två år tidigare (andel %)	32	33	32	Uppgift saknas	86	35
Kvinnor som klarat mindre än två kurser av nybörjare två år tidigare (andel %)	30	43	39	Uppgift saknas	Uppgift saknas	21
Män som klarat mindre än två kurser av nybörjare två år tidigare (andel %)	54	60	46	Uppgift saknas	Uppgift saknas	34

Vad säger tabellen? Kvinnor (som grupp) har bättre resultat än män (som grupp). Över 40 % av kvinnorna har klarat minst två kurser efter två år som nybörjare. Endast i Salem är andelen män högre. NB: Salem har färre deltagare i de större kommuner. Det är skillnader mellan de större kommunerna i andelen kvinnor som inte klarar två kurser.

Tabell 2h Elever Komvux i utvalda kommuner år 2019. Källa: Skolverket

	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje	Riket
Kvinnor (andel %)	70	65	63,5	Uppgift saknas	64,6	70,6	61,1
Utrikes födda kvinnor och män (andel % ej könsuppdelat)	64,4	79,7	59,6	Uppgift saknas	37	69,8	55,6
Kortutbildade (ej könsuppdelat)	12,7	17,8	12,4	Uppgift saknas	12,9	10	15,5

Vad säger tabellen? Kvinnor återfinns inom Komvux i högre utsträckning än män och andelen utrikes födda och andelen kortutbildade varierar mellan kommuner. I Haninge deltar en något högre andel kortutbildade på Komvux. än i de övriga kommunerna.

Tabell 2i Elever folkhögskolor. Riket år 2020. Källa: Folkbildningsrådet

	Utrikes kvinnor (andel av kvinnor)	födda antal	Inrikes kvinnor (andel av kvinnor)	födda antal	Utrikes män av män	födda antal (andel av män)	Inrikes män (andel av män)	födda antal
Allmän kurs	5 990 (51 %)		5 882(49 %)		4 305 (46 %)		5017 (54 %)	
Särskild kurs	4 130 (17 %)		20 192(83 %)		2 359 (20 %)		9 275 (80 %)	
Studiemotiverande kurs	1 597 (74 %)		558 (26 %)		1 321 (67 %)		646 (33 %)	
Etableringskurs	502 (100 %)		-		900 (100 %)		-	
Svenska från dag ett	5 (100 %)		-		7 (100 %)		-	

Vad säger tabellen? Inrikes och utrikes födda kvinnor deltar i nästan lika stor utsträckning i allmän kurs på folkhögskolor medan betydligt fler inrikes födda finns på särskilda kurser. Fler kvinnor än män deltar på etableringskursen.

Tabell 2j Elever studieförbund. Riket år 2020. Källa: Folkbildningsrådet

	Utrikes kvinnor (antal)	födda kvinnor (antal)	Utrikes män (antal)	födda män (antal)
Folkbildning	72 646	364 770	49 917	202 373
Uppsökande och motiverande insatser	6 648	386	258	44
Svenska för föräldralediga	1 011	43	82	4
Arbetsmarknadsnära insatser på distans	1 633	1318	604	346

Vad säger tabellen? Utrikes födda deltar i mycket lägre utsträckning än inrikes födda i folkbildning via studiecirkel. Utrikes födda kvinnor deltar i högre utsträckning i riktade insatser som svenska för föräldralediga, men dessa insatser är inte särskilt omfattande.

3. JÄMN FÖRDELNING AV DET OBETALDA HEM- OCH OMSORGSARBETET

Under rubriken obetalt hem- och omsorgsarbete presenteras statistik som anknyter till det jämställdhetspolitiska målet med samma namn. I länsstrategin för jämställdhetsintegrering betonas vikten av att öka kunskaperna om effekterna av ojämställda fördelningen av det obetalda hem och omsorgsarbetet. Statistiken anknyter till följande mål i Agenda 2030: Mål 5 Jämställdhet, Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (sysselsättning, anständiga villkor och lika lön) och Mål 10 Minskad ojämlikhet. Statistiken är relevant för Kvinnokonvention där Sverige åtagit sig att motverka fördomar (Artikel 5 – Stereotypa roller) och för CEMR där de kommuner som skrivit under deklarationen ska arbeta för att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön (Artikel 4). Statistiken fokuserar på ensamstående föräldrar, tid för omsorg om andra och tid för obetalt arbete.

Tabell 3a Antal ensamstående föräldrar. Riket år 2020. Källa: SCB

Utrikes födda	Antal	Andel
Kvinnor	99 928	81 %
Män	24 011	19 %
Inrikes födda	Antal	Andel
Kvinnor	160 566	70 %
Män	69 434	30 %

Vad säger tabellen? I gruppen utrikes födda är andelen kvinnor som är ensamstående med barn något högre än i gruppen inrikes födda kvinnor. Andelen män som är ensamstående med barn är mycket lägre än för kvinnor.

Tabell 3b Antal ensamstående föräldrar i utvalda kommuner år 2020. Källa: SCB

Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor	3715	3355	3681	286	543	3243
Män	1054	1136	1290	124	216	994
Andel kvinnor	78 %	75 %	74 %	70 %	72 %	77 %

Vad säger tabellen? Andelen kvinnor som är ensamstående i jämförelse med män är över 70 % alla utvalda kommuner. utom i Nykvarn där den är 70 %.

Tabell 3c Föräldrapenning (könsfördelning). Riket år 2020. Källa SCB & Försäkringskassan

Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda	Andel (%)
Kvinnor	70
Män	30

Vad säger tabellen? Den ojämsställda fördelningen av föräldrapenning är en tröskel för inrikes och utrikes födda kvinnor in till arbetsmarknaden.

Tabell 3d Föräldrapenning (könsfördelning) i utvalda kommuner år 2020. Källa: Kolada

Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor (andel %)	70,6	70,6	68,3	68,6	70,9	71,3
Män (andel %)	29,4	29,4	31,7	31,4	29,1	28,7

Vad säger tabellen? Det är små skillnader mellan kommunerna, men Huddinge och Nykvarn har en något mer jämställd fördelning av föräldrapenningen än övriga kommuner.

Tabell 3e Tidsanvändning betalt/obetalt arbete (vardagsdygn). Riket år 2010/11 Källa: SCB

Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda	Betalt arbete	Obetalt arbete
Kvinnor 20–64 år	5,55 timmar	3,50 timmar
Män 20–64 år	6,92 timmar	2,60 timmar

Vad säger tabellen? Kvinnor spenderar mer tid på obetalt arbete än män, vilket påverkar villkoren för arbete och inkomster.

Tabell 3f Obetalt arbete per vecka. Riket år 2010/2011. Källa: SCB

Personer 20–64 år (Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Timmar per vecka
Ensamstående kvinnor, småbarnsföräldrar	43,52
Ensamstående män, småbarnsföräldrar	Uppgift saknas
Ensamstående föräldrar kvinnor med barn 7–17 år	28,47
Ensamstående föräldrar män med barn 7–17 år	22,87
Sammanboende kvinnor, småbarnsföräldrar	39,90
Sammanboende män, småbarnsföräldrar	32,32
Sammanboende kvinnor med barn 7–17 år	27,07
Sammanboende män med barn 7–17 år	Uppgift saknas
Ensamstående kvinnor 20–44 år utan barn	16,33
Ensamstående män 20–44 år utan barn	11,08
Ensamstående kvinnor 45–64 år utan barn	22,05
Ensamstående män 45–64 år utan barn	23,10
Sammanboende kvinnor 20–44 år utan barn	18,90
Sammanboende m 20än 44 år utan barn	19,02
Sammanboende kvinnor 45–64 år utan barn	28,00
Sammanboende kvinnor 45–64 år utan barn	22,05

Vad säger tabellen? Ensamstående kvinnor med småbarn använder nästan fyra gånger så mycket tid på obetalt arbete som ensamstående män 20–44 år utan barn.

Tabell 3g Tid för omsorg om egna barn per vecka. Riket år 2010/11. Källa: SCB

Personer 20–64 år (Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Timmar per vecka
Ensamstående kvinnor, småbarnsföräldrar	19,25
Ensamstående män, småbarnsföräldrar	Uppgift saknas
Sammanboende kvinnor, småbarnsföräldrar	16,33
Sammanboende män, småbarnsföräldrar	11,08
Ensamstående kvinnor, med barn 7–17 år	3,73
Ensamstående män, med barn 7–17 år	2,68
Sammanboende kvinnor med barn 7–17 år	4,08
Sammanboende män med barn 7–17 år	Uppgift saknas

Vad säger tabellen? Ensamstående kvinnor som är småbarnsföräldrar spenderar mest tid för omsorg för sina barn.

 Tabell 3h Närståendepenning ⁴⁰(könsfördelning). Riket år 2019 Källa: SCB & Försäkringskassan

Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda	Andel (%)
Kvinnor	71,6
Män	28,4

Vad säger tabellen? Närståendepenningen är ojämnt fördelad mellan kvinnor och män.

⁴⁰ Närståendepenning (Försäkringskassan) är ett stöd för att vara hos en närstående person som är svårt sjuk.

Tabell 3i Mottagare av vårdbidrag⁴¹(könsfördelning). Riket år 2019 Källa: SCB & Försäkringskassan

Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda	Andel (%)
Kvinnor	82,9
Män	17,1

Vad säger tabellen? Vårdbidraget var ojämnt fördelat mellan kvinnor och män.

Tabell 3j Sysselsatta deltid där orsaken är vård av barn. Riket år 2019. Källa: SCB

20–64 år (Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Andel (%)
Kvinnor	80,4
Män	19,6

Vad säger tabellen? Kvinnor tar ett större ansvar för barn, vilket är en tröskel i arbetslivet.

4. JÄMSTÄLLD HÄLSA

OHÄLSOTAL (Försäkringskassan) Månadsstatistik över antal nettodagar med sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning per individ som omfattas av den svenska socialförsäkringen.

Under rubriken jämställd hälsa presenteras statistik som anknyter till det jämställdhetspolitiska målet med samma namn. Statistiken anknyter till följande mål i Agenda 2030: Mål 3 God hälsa och välbefinnande, Mål 5 Jämställdhet och Mål 10 Minskad ojämlikhet. Statistiken är relevant för Kvinnokonvention där Sverige åtagit sig att säkerställa att kvinnor och män ska ha samma tillgång till hälso- och sjukvård (Artikel 12). Den är relevant för CEMR där de kommuner och regioner som skrivit under deklarationen har åtaganden. Statistiken fokuserar på självskattad och självrapporterad hälsa samt variabler som kan påverka hälsan (psykisk påfrestning, oro för arbetslöshet, utsatthet för kränkningar, fysisk träning och socialt deltagande).

Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården måste ta hänsyn till kvinnors och mäns olika behov för att säkerställa att de har lika möjligheter till god hälsa. Undertecknaren inser också att dessa behov inte endast beror på biologiska skillnader, utan också på skillnader i livs- och arbetsvillkor och på stereotypa attityder och antaganden.⁴²

Den statistik som presenteras är främst nationell från Folkhälsomyndigheten (FHM) och det har varit svårt att hitta statistik som är uppdelad både på kön och födelseland/region. Regional statistik uppdelad på kön återfinns i *Folkhälsorapporten för Stockholms län* från år 2019⁴³. Den regionala

⁴¹ Vårdbidrag (Försäkringskassan) är ett stöd för föräldrar som vårdar ett barn med funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom

⁴² Sid 20, *Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå*. Sveriges Kommuner & Regioner

⁴³ Region Stockholm (2019) *Folkhälsorapport 2019 Stockholms län*. Stockholm: Region Stockholm, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES)

statistiken visar på mycket höga tal för psykisk ohälsa och diagnoser i gruppen kvinnor samt hur utbildningsnivåer får inflytande över hälsan för kvinnor och män. I länsstrategin för jämställdhetsintegrering betonas vikten av att utjämna inomregionala, hälsomässiga skillnader. Det har inte funnits utrymme att ta fram lokal statistik för kommuner inom ramen för förstudien *Kvinna inför arbete*. Vi har inte heller haft utrymme att ta fram statistik för andelen utrikes födda kvinnor som inte omfattas av den inkomstbaserade sjukförsäkringen. Rapporter visar att *nästan hälften av alla utrikes födda inte är försäkrade och har en mer begränsad tillgång till sjukförsäkringen*⁴⁴.

Tabell 4a Självskattad hälsa i riket år 2019. Källa: SCB

Andel (%) i respektive grupp som själv uppger sig ha bra respektive dålig hälsa i allmänhet.

16 år och äldre	Bra hälsa	Dålig hälsa
Utrikes födda kvinnor	74,1 %	7,7 %
Utrikes födda män	78,4 %	7,5 %
Utländsk bakgrund kvinnor	75,4 %	7,2 %
Utländsk bakgrund män	79,3 %	7,0 %
Svensk bakgrund kvinnor	75 %	5,9 %
Svensk bakgrund män	78,3 %	4,4 %

Vad säger tabellen? Kvinnor i samtliga grupper skattar sin hälsa sämre än män i motsvarande grupper.

Tabell 4b Självrapporterad hälsa. Riket år 2020. Källa: FHM

(Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Bra eller mycket bra hälsa (andel %)	Dålig eller mycket dålig hälsa (andel %)
Arbetslösa kvinnor	54	13
Arbetslösa män	64	12
Yrkesarbetande kvinnor	80	3
Yrkesarbetande män	82	3
Kvinnor med Sjukpenning/ersättning	21	43
Män med Sjukpenning/ersättning	24	44
Kvinnor eftergymnasial utbildning	79	4
Män eftergymnasial utbildning	82	3
Kvinnor gymnasial utbildning	65	8
Män gymnasial utbildning	71	6
Kvinnor förgymnasial utbildning	52	12
Män förgymnasial utbildning	61	9

Vad säger tabellen? Arbetslösa kvinnor rapporterar sämre hälsa än yrkesarbetande kvinnor och kvinnor med förgymnasial utbildning rapporterar sämre hälsa än högutbildade kvinnor. Sämst hälsa rapporterar – inte oväntat kvinnor och män – med sjukpenning/ersättning

⁴⁴Sid 5 Försäkringskassan (2017) *Sjukfrånvaro efter invandring. Utrikes föddas tillgång till och nyttjande av sjukpenning*. Stockholm: Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2017:7

Tabell 4c Ohälsotal i riket mars 2021. Källa: Försäkringskassan

16–64 år (Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Ohälsotal
Kvinnor	26,9
Män	18,1

Vad säger tabellen? Kvinnor har betydligt högre ohälsotal än män.

Tabell 4d Ohälsotal i utvalda kommuner år 2020. Källa: Försäkringskassan

(Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Botkyrka	Huddinge	Haninge	Nykvarn	Salem	Södertälje
Kvinnor	25,8	21,4	26,9	19	19,7	23,7
Män	15	19,2	16,4	12,4	11,9	18,8

Vad säger tabellen? Kvinnorna i alla utvalda kommuner har högre ohälsotal än männen i samma kommuner. Kvinnorna i Nykvarn har dock lägre ohälsotal än männen i Huddinge.

Tabell 4e Svår värk i rörelseorganen (självrporterat). Riket 2020. Källa: FHM

	Födda i Sverige (andel %)	Födda i övriga Norden (andel %)	Födda i övriga Europa (andel %)	Födda i övriga världen (andel %)
Kvinnor	16	21	24	21
Män	11	18	15	14

Vad säger tabellen? Kvinnor – oavsett födelseregion – rapporterar i högre grad svår värk än motsvarande grupper män. Utrikes födda kvinnor rapporterar i högre grad svår värk än inrikes födda kvinnor.

Tabell 4f Gott psykiskt välbefinnande (självrporterat). Riket år 2020. Källa: FHM

	Födda i Sverige (andel %)	Födda i övriga Norden (andel %)	Födda i övriga Europa (andel %)	Födda i övriga världen (andel %)
Kvinnor	87	89	82	83
Män	88	85	82	85

Vad säger tabellen? Kvinnor och män födda utanför Norden rapporterar något lägre psykiskt välbefinnande.

Tabell 4g Psykisk påfrestning (självrporterat) i riket år 2020. Källa: FHM

	Födda i Sverige (andel %)	Födda i övriga Norden (andel %)	Födda i övriga Europa (andel %)	Födda i övriga världen (andel %)
Kvinnor	7	5	13	13
Män	6	3	10	11

Vad säger tabellen? Kvinnor födda utanför Norden rapporterar högre psykisk påfrestning än övriga grupper.

Tabell 4h Orolig att förlora arbetet (självrapporterat). Riket år 2020. Källa: FHM

	Födda i Sverige (andel %)	Födda i övriga Norden (andel %)	Födda i övriga Europa (andel %)	Födda i övriga världen (andel %)
Kvinnor	11	Uppgift saknas	23	23
Män	11	Uppgift saknas	22	33

Vad säger tabellen? Den högsta andelen som är oroliga för att förlora arbetet är än födda utanför Europa.

Tabell 4i Orolig att förlora arbetet (utbildningsnivå). Riket år 2020. Källa: FHM

Utbildningsnivå (Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Andel %
Kvinnor med eftergymnasial utbildning	11
Män med eftergymnasial utbildning	13
Kvinnor med gymnasial utbildning	14
Män med gymnasial utbildning	14
Kvinnor med förgymnasial utbildning	25
Män med förgymnasial utbildning	20

Vad säger tabellen? ¼ av alla kortutbildade kvinnor är oroliga för att förlora arbetet, vilket är dubbelt så hög andel som för kvinnor med eftergymnasial utbildning.

Tabell 4j Lågt socialt deltagande (självrapporterat). Riket år 2020. Källa: FHM

	Födda i Sverige (andel %)	Födda i övriga Norden (andel %)	Födda i övriga Europa (andel %)	Födda i övriga världen (andel %)
Kvinnor	13	27	23	29
Män	16	28	25	32

Vad säger tabellen? Män har i alla grupper ett lägre socialt deltagande än kvinnor. Utrikes födda har ett betydligt lägre socialt deltagande än inrikes födda.

Tabell 4k Fysisk aktivitet (självrapporterad). Riket år 2020 Källa: FHM

Min 150 minuter /vecka	Födda i Sverige (andel %)	Födda i övriga Norden (andel %)	Födda i övriga Europa (andel %)	Födda i övriga världen (andel %)
Kvinnor	70	63	54	40
Män	70	57	60	50

Vad säger tabellen? Färre än hälften av kvinnorna födda utanför Europa rapporterar att de är fysiskt aktiva 150 minuter eller mer per vecka.

Tabell 4l Kränkande behandling (självrapporterat). Riket år 2020. Källa: FHM

(Ej uppdelat på inrikes/utrikes födda)	Kvinnor (andel %)	Män (andel %)
År 2017–2020	25	16

Vad säger tabellen? Var fjärde kvinna rapporterar utsatthet för kränkande behandling.

5. STATISTIK FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

5.1 Vad ser vi inte i statistiken?

Av omvärldsanalysen inför ESF+ framkommer vikten av att främja lika/likvärdiga möjligheter utifrån samtliga diskrimineringsgrunder⁴⁵ (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder). Det går inte att ta fram könsuppdelad statistik för alla diskrimineringsgrunder, men vi vet att utrikes födda muslimska kvinnor utsätts för diskriminering och möter trösklar in till arbetsmarknaden⁴⁶. Vi vet att kvinnor (som grupp) med funktionsvariationer har sämre villkor och högre trösklar in till arbetsmarknaden än män i samma grupp. Det finns en risk för "tredubbel" diskriminering för en utrikes född kvinna som har en funktionsvariation⁴⁷. Studier som belyser villkoren för utrikes födda kvinnor med funktionsvariationer är ett forskningsfält som behöver uppmärksammas för att vi ska få mer kunskap om trösklar in till arbetsmarknaden. Det behövs fler studier för att belysa trösklar för Hbtq-personer som är utrikes födda och identifierar sig som kvinnor. Diskrimineringen av Hbtq-personer kan, enligt rapporter från ESF-rådet, kopplas till heteronormen och könsstereotypa föreställningar⁴⁸.

Statistiken ger oss idag främst kunskaper om kön+ålder+utländsk bakgrund. Det finns dock fortsatt brist på könsuppdelad statistik som omfattar inrikes och utrikes födda i olika grupper. Den könsuppdelade statistiken med koppling till Sveriges jämställdhetspolitiska mål och Agenda 2030 har fortsatt brister om vi vill veta mer om villkoren för olika grupper av utrikes födda kvinnor, ibland för utrikes födda kvinnor (som grupp). Statistiken för integration har fortsatt brister vad gäller könsuppdelning. En del statistik kan vara känslig om det är små tal och kan av dessa skäl inte publiceras, men detta torde inte vara ett problem på nationell nivå.

Vi vill särskilt betona problematiken med statistik för gruppen "utomeuropeiskt födda" kvinnor. Det enda kvinnorna har gemensamt är att de är kvinnor och att de är födda utanför Europa. Det är kvinnor med vitt skilda bakgrunder från stora kontinenter som Afrika och Asien. Vi behöver veta mer om vilka som deltar i och hur arbetsmarknadsinsatserna i Sverige fungerar för födda exempelvis i Syrien, i Irak, i Iran, i Somalia och i Thailand? där det finns ett stort antal kvinnor i varje grupp. Några konkreta problem i förstudien *Kvinna inför arbete* har varit svårigheterna att få fram könsuppdelad statistik för

⁴⁵ <https://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/>

⁴⁶ Se t.ex. Oxford Research (2013) *Forskning om diskriminering av muslimer i Sverige*. Uppdrag från Diskrimineringsombudsmannen.

⁴⁷ Se tex Jämställdhetsmyndigheten (2019) *Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning*. Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten, Rapport 2019:5.

⁴⁸ Svenska ESF-rådet (2017) *Diskriminering i arbetslivet. Var den finns – och hur vi vet?* Stockholm: Svenska ESF-rådet

de insatser som genomförs av privata aktörer på uppdrag av Arbetsförmedlingen och delar av DUA insatserna hade inte eller könsuppdelad statistik (inrikes/utrikes födda). Vi har funnit att olika källor använder sig av skilda indelningar för utrikes födda i olika grupper, vilket ibland innebär utmaningar vid jämförelser. Det vore en stor fördel om alla myndigheter kunde följa SCB:s statistik för kön och för födelseländer/regioner på nationell nivå.

Bristande tillgång till könsuppdelad statistik gör det ibland svårt för projektägare inom ESF att få en bild av olika målgruppers situation och det kan vara ett hinder för att ta fram relevanta indikatorer. Mot bakgrund av den ojämställdhet som syns i statistiken är det viktigt att ta hänsyn till villkoren för kvinnor oavsett födelseland/region när projekten utformar insatser och mäter resultat. Utan könsuppdelad statistik och genusanalyser är det svårt att bedöma effekter av olika arbetsmarknadsinsatser. Kvantitativa data – finfördelad könsuppdelad statistik – kan motverka föreställningar om utrikes födda kvinnor i olika grupper och från olika världsdelar. Könsuppdelad statistik – fakta – har betydelse för om samhällets insatser ska kunna bidra till att kvinnor och män i olika grupper inte ställs utanför arbetsmarknaden.

5.2 Vad ser vi i statistiken?

KÖN SPELAR ROLL

De trösklar som utrikes födda kvinnor möter in till arbetsmarknaden avspeglar sig i statistiken där kvinnors underordning, **ansvar för barn och familj** och fler timmar **obetalt arbete** per vecka än män syns tydligt. Det faktum att **kvinnor föder barnen**, tar ut mer **föräldradighet**, **tar hand om anhöriga** och i högre grad **arbetar deltid** syns också i statistiken. **Kvinnor kommer i högre grad än män till Sverige som anhöriga**. Ensamstående kvinnor med småbarn ägnar många timmar åt barn/en och obetalt arbete. Gruppen **utrikes ensamstående kvinnor med barn** med ekonomiskt bistånd är dubbelt så stor som motsvarande grupp inrikes födda kvinnor.

(Utrikes födda) ensamstående kvinnor med barn är en grupp som har uppmärksammats inför ESF+ inom tema ekonomisk utsatthet och förstudiens statistik bekräftar behovet av insatser, som är anpassade för gruppen.

Statistiken "berättar" att **kvinnors ohälsotal** är högre än mäns och att kvinnor i högre grad än män upplever **utsatthet för kränkningar**. Sedan tidigare vet vi att kvinnor (som grupp) utsätts för mer våld än män (som grupp) i nära relationer. Vi vet att **horisontell segregering** innebär trösklar för både kvinnor och män. Vi vet att **diskriminering** påverkar villkoren för kvinnor (som grupp). *Det finns strukturella oförklarade löneskillnader mellan könen, och fler kvinnor än män arbetar deltid, vilket*

påverkar kvinnors ekonomi negativt⁴⁹. (Utrikes födda) kvinnor tycks ha sämre tillgång till arbetsmarknadsutbildningar och bättre tillgång till projekt i den statistik vi haft tillgång till. Om det handlar om (omedveten) könsdiskriminering eller inte är svårt att utläsa i statistiken.

Insatser för (utrikes födda) kvinnor behöver analyseras i ESF+ utifrån trösklar in till arbetsmarknaden pga. ohälsa, diskriminering, horisontell segregering och tillgång till (arbetsmarknads)utbildningar. Förstudien statistik visar att alla dessa faktorer påverkar villkoren för kvinnor (som grupp).

ÅLDER OCH UTBILDNINGSNIVÅ SPELAR ROLL

Utrikes födda kvinnor (som grupp) i åldrarna **35–54 år förvärvsarbetar i högre grad** än yngre kvinnor (20–34 år) och äldre kvinnor (45–64 år). Det kan förklaras mot bakgrund av en rad faktorer exempelvis barnafödande, utbildningsnivåer och åldersdiskriminering⁵⁰. Statistiken ”berättar” att (inrikes och utrikes födda) **kvinnor möter högre trösklar än män som är kortutbildade**. Gruppen kortutbildade kvinnor är stor, även om det finns fler kortutbildade män i Sverige. **Hälften av de kortutbildade utrikes födda kvinnorna som bor i Sverige är födda i Asien**. Nästan **hälften av de utrikes födda kvinnorna med förgymnasial utbildning är arbetslösa**, var femte i gruppen med gymnasial utbildning och mer än var tionde i gruppen med eftergymnasial utbildning.

Likvärdig tillgång till insatser för ökat humankapital⁵¹ i form av kurser, arbetsmarknadsutbildningar, yrkesutbildningar, praktik, lärande på arbetsplatser, mentorskap, praktik och hälsofrämjande för kortutbildade kvinnor är viktiga inslag i ESF+ Arbetsgivarnas mottagarkapacitet måste öka för att ta emot utrikes födda kvinnor – i vissa grupper – oavsett utbildningsnivåer.

FÖDELSELAND/REGION OCH TID I SVERIGE SPELAR ROLL

Men du, det är ju ändå bättre för mig som är svart än det är för muslimska kvinnor (Citat ur intervju med en kvinna född i ett afrikanskt land).

Vi vet sedan tidigare att **tiden i Sverige har betydelse för etableringen** för utrikes födda kvinnor i olika grupper och **åldern vid invandring** (se delrapport Kunskapsöversikt i förstudien). **Etnicitet/ras/hudfärg** spelar roll när vi ska beskriva trösklarna för utrikes födda kvinnor. Kvinnor födda i Afrika – där kvinnor från Somalia är en stor grupp – möter höga trösklar oavsett utbildningsnivå. Studier i Sverige belyser

⁴⁹ Sid 5 Svenska ESF-rådet (2017) *Diskriminering i arbetslivet. Var den finns – och hur vi vet?* Stockholm: Svenska ESF-rådet

⁵⁰ Se t.ex. Carlsson & Eriksson (2018) *Bortvald på grund av ålder – åldersdiskriminering vid rekryteringar*. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar. Rapport 11. Delegationen för senior arbetskraft. S 2018:10

⁵¹ Humankapital är exempelvis utbildning, färdigheter, kompetenser, kreativitet och hälsa

det som kallas vithetsnormen⁵² och länsstyrelsen Stockholm har tagit fram rapporter om antisvart rasism⁵³. Länsstyrelsen har även en ESF förstudie om *Rasism på arbetsmarknaden*.

Statistiken visar att finns stora grupper **ekonomiskt utsatta kvinnor som är utrikes födda** och att det är stora skillnader i medianinkomst mellan inrikes och utrikes födda kvinnor (drygt 100 000 kronor). Skillnaderna är ännu större mellan inrikes födda kvinnor och kvinnor födda i Asien (drygt 150 000 kronor) samt kvinnor födda i Afrika (drygt 175 000 kronor). Kvinnor (som grupp) har också lägre medianinkomster än män (som grupp). Fattigdom som tröskel in till arbetsmarknaden kan innebära att kvinnorna inte har ekonomi att delta i lärandeinsatser, inte har ekonomi att köpa en dator för att öka sina digitala färdigheter eller inte kan koncentrera sig på att söka arbete för att de delar lägenhet med flera andra personer (se delrapport Intervjuöversikt i förstudien).

(Utrikes födda) kvinnor som lever i relativ fattigdom behöver anpassade insatser i ESF+ för att möta mångfacetterade behov i gruppen.

PLATSEN SPELAR ROLL, MEN PÅ VILKET SÄTT FÖR KVINNORNA?

Vi valde ut sex kommuner på Södertörn med skilda socioekonomiska profiler för jämförelser och det är tydligt i statistiken att utmaningarna är större i Botkyrka och i Södertälje. **Skillnaderna är stora mellan kommuner i Stockholmsregionen** och mellan stadsdelar i Stockholm stad. Det finns även skillnader mellan Stockholmsregionen och andra delar av landet. Närheten till en större arbetsmarknadsregion minskar trösklarna in till arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor i Stockholmsregionen. Men vi har fortfarande begränsat med kunskap om platsens betydelse för att minska trösklarna in till arbetsmarknaden för grupper av utrikes födda kvinnor. Statistiken behöver kompletteras med kvalitativa analyser och här finns modeller för att belysa lokala/regionala genuskontrakt⁵⁴, som skulle kunna tillämpas i framtida studier. Hur ser trösklarna ut i glesa miljöer; i storstädernas stadskärnor och i förorterna; i socioekonomiskt utsatta (bostads)områden, i lokalsamhällen med moderna eller traditionella genuskontrakt och i regioner med en lägre/högre horisontellt segregerad arbetsmarknad.

⁵² Mångkulturellt Centrum (2021) *Vardagsrasism och vithetsnormen* <https://mkcentrum.se/vardagsrasism-vithetsnormen/>
Tillgänglig 2021-06-01

⁵³ Se t.ex. Länsstyrelsen Stockholm (2018) *Antisvart rasism och diskriminering på arbetsmarknaden*. Stockholm: Länsstyrelsen, Rapport 2018:21

⁵⁴ Grip (2020) *Genusperspektiv på regionala utmaningar, regionalpolitik och demografisk utveckling i en nordisk kontext* *En kunskapsöversikt*. Publikationen är framtagen av NIKK, Nordisk information för kunskap om kön, som verkar på uppdrag av Nordiska ministerrådet

Insatser för utrikes födda kvinnor som är arbetslösa, har ekonomiskt bistånd, är ensamstående med barn, är kortutbildade och/eller ekonomiskt utsatta och som bor i en Södertörnskommun är målgrupper för ESF+.

5.3 Undvik generella beskrivningar som ”utrikes födda kvinnor” i ESF+

Statistiken i förstudien *Kvinna inför arbete* har visat på svårigheterna att i ESF+ att tala om målgruppen utrikes födda kvinnor eller utomeuropeiskt födda kvinnor. Samtidigt kan vi genom statistiken urskilja flera målgrupper där det finns anledning att genomföra insatser för att öka kunskapen och förståelsen för villkor och trösklar för kvinnor som inte är födda i Sverige. Statistiken visar på vikten av att använda intersektionella⁵⁵ analyser baserade på könsuppdelad statistik och kvalitativa analyser i ESF+ för att möta behov i olika grupper. Krav kan ställas på intersektionella analyser för projektägare som vill nå grupper av utrikes födda kvinnor. Grupper kan differentieras utifrån kön och faktorer som födelseländer, tid i Sverige, skäl för invandring, ålder, inkomst/försörjning, utbildningsnivåer, hälsa, anknytning till arbetsmarknaden och arbetslivserfarenhet.

Redan under första programperioden för ESF år 1995-1999 i Sverige poängterades vikten (1) av att synliggöra unga utrikes födda kvinnor och inte bara skriva målgrupp *unga utanför* utan att ange kvinnor/män samt olika bakgrunder; (2) av att synliggöra villkoren för utrikes födda kvinnor och inte bara skriva målgrupp *utrikes födda långt från arbetsmarknaden* utan att ange kön eller olika bakgrundsvariabler, och (3) av att synliggöra att utrikes födda kvinnor inte ska ”läggas” till som grupp för att öka chanserna att få ESF medel. De utrikes födda kvinnorna är en lika heterogen grupp som inrikes födda män och genom noggrannare analyser kan skrivningar som den här undvikas: *Projektet riktar sig till målgrupper som står långt från arbetsmarknaden som uvas (utan kön), kortutbildade (utan kön) och utrikes födda kvinnor*. Skrivningar som återskapar normativa föreställningar. Jämför den här skrivningen: *Projektet riktar sig till kvinnor som ställt långt från arbetsmarknaden. Kvinnor med förgymnasial utbildning i åldrarna 45–64 år med smärtproblematik och som kommit till Sverige från ett annat land. En jämställdhetsanalys visar skillnader mellan kvinnors och mäns situation på eller utanför arbetsmarknaden och vilka orsakerna till dem är. Det gör projekten mer effektiva och gör att projekt kan genomföra aktiviteter som svarar mot målgruppens behov, problem och förväntningar. Det finns också olika behov och livsvillkor inom målgrupperna, vilket projektet behöver känna till*⁵⁶

⁵⁵ <https://www.jamstall.nu/fakta/intersektionalitet/>

⁵⁶ Sid 13, Svenska ESF-rådet (2015) *Standard för jämställdhetsintegrering. - ett verktyg för dig som arbetar med Europeiska socialfonden – i planering, programskrivande, genomförande, övervakning eller utvärdering på nationell, regional eller lokal nivå*. Stockholm: Svenska ESF-rådet

Bilaga 1 Statistikkällor och begrepp

Vad är skillnaden mellan nyanländ, invandrare, utrikes född och utländsk bakgrund i statistiken?

I statistiken för **invandring** räknas alla som flyttar till Sverige och blir folkbokförda. **Asylsökande** blir folkbokförda om och när de får uppehållstillstånd som gäller i minst 12 månader. Under år 2020 var den största gruppen inrikes födda som återvandrade (invandrade) till Sverige. Under början av 2000-talet invandrade ungefär lika många kvinnor som män. Sedan år 2005 har fler män invandrat. (Källa SCB).

Anhöriga finns i statistiken från Migrationsverket för olika grupper där anknytningen kan vara en annan person som kommit som flykting, arbetsmarknadsinvandrare, gäststuderande etc. Av statistiken framgår att det är fler kvinnor än män som kommer som anhöriga. Andelen vuxna kvinnor som kommer som anhöriga varierar i olika delgrupper, men i de stora grupperna var det 70–80 % år 2020 som var kvinnor. (Källa: Migrationsverket).

Utrikes födda är personer som är födda i ett annat land än Sverige – oavsett föräldrarnas födelseland eller medborgarskap – och idag tillhör ca 20 % av Sveriges befolkning den gruppen. 1 016 425 kvinnor och 1 030 306 män 31 december år 2020. Asylsökande och andra som inte är folkbokförda i Sverige finns inte med i statistiken. (Källa SCB) **Utländska medborgare** som bor i Sverige var år 2020 8,7 % av befolkningen, 416 250 kvinnor och 489 073 män. Det vanligaste födelselandet för både kvinnor och män med utländskt medborgarskap var Syrien (9432 kvinnor och 15 040 män).

Utländsk bakgrund: Personer som är utrikes födda eller personer födda i Sverige som har två utrikes födda föräldrar. Det är svårt att hitta en tydlig definition för vem som är **nyanländ**, men vanligen beskrivs det som en person som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning och omfattas av etableringsinsatser under 2–3 år.

En **flykting** är, enligt 1951 års Genèvekonvention, en person som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politiska åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan begagna sig av det landets skydd. (Källa: Wikipedia).

VAR FINNS STATISTIKEN?

Statistik finns att hämta från Arbetsförmedlingen⁵⁷, Finsam finansiell samordning⁵⁸, Folkhälsomyndigheten⁵⁹, Försäkringskassan⁶⁰, Kolada databas för kommuner och regioner⁶¹, Migrationsverket⁶², MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)⁶³, länsstyrelsen Stockholm⁶⁴ (eller andra länsstyrelser), Region Stockholm⁶⁵ (och andra regioner), SCB⁶⁶, Skolverket⁶⁷ och Socialstyrelsen⁶⁸.

⁵⁷ <https://arbetsformedlingen.se/statistik/sok-statistik>

⁵⁸ <https://www.finsam.se/publikationer/statistik-sus>

⁵⁹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/>

⁶⁰ <https://www.forsakringskassan.se/statistik/>

⁶¹ <https://www.kolada.se/>

⁶² <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>

⁶³ <https://www.ungidag.se/>

⁶⁴ <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/tjanster/publikationer/2018/pa-tal-om-kvinnor-och-man---stockholms-lan-2018.html>

⁶⁵ <https://www.folkhalsoguiden.se/halsa-stockholm/folkhalsorapport-2019/>

⁶⁶ <https://www.statistikdatabasen.scb.se/>

⁶⁷ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>

⁶⁸ <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistikdatabasen/>